

Jaarverslag 2022

Nazorg

ex-gedetineerden Katwijk

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding.....	4
1. Verloop in 2022	6
Nieuwe instroom 2022.....	6
Doorloop detenties uit 2021	6
Langdurig gestraften	6
Knelpunten bij de uitvoering van de doelstelling	6
Aantal volwassen gedetineerden bezocht in de PI tijdens detentie (18)	6
Contacten met ex-gedetineerden (29).....	7
Afstemming rondom ex- gedetineerden (12)	7
Contacten en samenwerking met de verschillende PI's.....	7
Nazorgoverleg.....	8
Project Reïntegratie	8
Instapwoning (1x).....	9
Zorg en Veiligheidshuis Hollands Midden	11
Jeugdige gedetineerden (2x).....	11
Samenwerking.....	11
Deskundigheidsbevordering	12
Overige activiteiten	12
2. Omvang en kenmerken gedetineerden	13
Omvang.....	13
Recidive 2022: 23%	13
Leeftijden	13
Detentieduur.....	14
Overzicht plaatsingen in PI	15
3. Gegevens vijf basisvoorwaarden	15
___ Identiteitsbewijs.....	18
___ Inkomen, werk en dagbesteding.....	18
___ Huisvesting.....	19
___ Schulden.....	20
___ Zorg	21
3. Conclusie 2022	22
Bijlage 1 Cijfers landelijk en lokaal	24
Bijlage 2 Organisatie en werkwijze Nazorg Gemeente Katwijk	26
Bijlage 3 Achtergrondinformatie.....	29

Voorwoord

In dit jaarverslag staan de uitkomsten van de nazorgactiviteiten voor ex-gedetineerden uit de gemeente Katwijk gedurende de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2022. Met dit verslag legt het bestuur van de Stichting Kocon inhoudelijke verantwoording af.

De kracht van de aanpak in Katwijk zit vooral in de persoonlijke benadering van de gedetineerden, het leveren van maatwerk en de kennis van zaken van het Nazorgteam in samenwerking met andere lokale organisaties. Het is deze aanpak, inzet en samenwerking die zorgt voor succes om terugval in criminaliteit zoveel als mogelijk te beperken om daarmee tegelijkertijd de maatschappelijke veiligheid te bevorderen.

Naast het bieden van nazorg aan de nieuwe instroom van volwassen gedetineerden besteedt het Nazorgteam aandacht aan gedetineerden die al langer in detentie zitten, aan jeugdige (ex)gedetineerden en aan de bewoners van de Instapwoning. Voor een goede samenwerking en afstemming is het verder essentieel om de relaties met de ketenpartners goed te onderhouden.

Tijdens het opnieuw doorrekenen van de recidivecijfers vanaf 2013 tot heden is een discrepantie tussen de berekening t/m 2019 en vanaf 2020 ontdekt. In dit jaarverslag hebben we een correctie op de recidivecijfers van 2020 en 2021 toegepast¹.

Als ambitie en doel voor 2022 stelde de gemeente Katwijk een recidive van 36%. In 2022 vond een instroom van 31 unieke personen plaats. Van de 31 gedetineerden ging het om 7 gevallen van recidive, dat wil zeggen 23%.

De gevolgen van de Coronaperiode zijn - zoals voorspeld - in 2021 duidelijk zichtbaar geworden. Waar het recidivepercentage in de periode 2013 t/m 2019 gemiddeld op 14% lag, is deze in 2021 tot 25% opgelopen. Gelukkig zien we in 2022 weer een lichte daling naar 23%.

Na de periode met Coronamaatregelen is de werkcultuur gewijzigd. Casemanagers van de PI's werken nog steeds veel vanuit huis. Dit had ten gevolge dat er een vertraging is bij het maken van afspraken en bij het contactleggen met de betrokken casemanagers. De aanlevering van informatie over de 5 basisvoorwaarden laat wel een lichte verbetering zien in 2022.

Binnen het Nazorgteam zelf heeft verandering ook centraal gestaan. Er heeft een wisseling van voorzitters plaatsgevonden en men is aan de slag gegaan met aanbevelingen uit het Rapport Nazorg en Reintegratie waarbij ook de opvolging van de trajectbegeleiders is ingezet.

Kocon is in 2022 in staat geweest voor minder kosten het werk te verrichten. Wij voorzien, met het oog op professionalisering en decentralisering, een verhoging van uitgaven voor 2023.

Namens het bestuur van Stichting Kocon,
Nico van der Stel (voorzitter)

Namens het Platform Kocon
Hans Moolenburgh (voorzitter)

¹ Tijdens het opnieuw doorrekenen van de recidivecijfers is een discrepantie tussen de berekening t/m 2019 en vanaf 2020 ontdekt. T/m 2019 werd het recidivecijfer bepaald door het aantal recidives door het aantal unieke personen te delen. In de verslagen van 2020 en 2021 is dit op basis van het aantal recidives door het aantal geldige meldingen gedaan. In dit jaarverslag hebben we een correctie op de recidivecijfers van 2020 en 2021 toegepast.

Inleiding

Het bieden van nazorg aan volwassen ex-gedetineerde² inwoners is een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Doel van de nazorgactiviteiten – en maatschappelijke opvang activiteiten) is het voorkomen van terugval in criminaliteit (recidive), het bieden van perspectief aan gedetineerden en een bijdrage leveren aan de sociale veiligheid. Over de manier waarop gemeenten en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) deze terugkeer vormgeven, zijn afspraken gemaakt in het Convenant Re-integratie van (ex-) gedetineerden. Voor alle ex-gedetineerden geldt dat zij in aanmerking moeten komen voor de voorzieningen op de meest elementaire leefgebieden zoals onderdak en inkomen. Gemeenten kunnen hierbij zelf voor een groot deel bepalen hoe ze dit uitvoeren.

De gemeente Katwijk koos voor een ontwikkeling vanuit de praktijk, waarbij samenwerking en een persoonlijke benadering van gedetineerde burgers centraal staan. Voor het uitvoeren van de nazorgtaken, startte de gemeente Katwijk³ in 2011 met de tweejarige Pilot Nazorg ex- gedetineerden Katwijk in nauwe samenwerking met Platform en Stichting Kocon (verder kortweg: Kocon). Na een succesvolle proefperiode besloot het gemeentebestuur van Katwijk dat deze lokale aanpak met ingang van 2013 een structureel karakter kon krijgen.

Doel en de vijf basisvoorwaarden voor re-integratie

Doel van de nazorg aan ex-gedetineerden is het terugdringen van recidive waardoor de veiligheid in de samenleving wordt bevorderd. De gemeente Katwijk wil (ex-)gedetineerde inwoners motiveren om hun leven een andere wending te geven en biedt hulp aan, onder meer bij de vijf basisvoorwaarden voor re-integratie zoals vermeld in het convenant en de handreiking voor re-integratie van ex-gedetineerden⁴:

1. een geldig identiteitsbewijs (identiteitskaart of paspoort);
2. onderdak na ontslag uit detentie;
3. inkomen uit werk of een (tijdelijke) uitkering om na ontslag uit detentie in het eerste levensonderhoud te voorzien, en als arbeid niet beschikbaar is, een vorm van dagbesteding;
4. inzicht in schuldenproblematiek;
5. het vaststellen van zorgbehoeften en (indien van toepassing) het zorgen voor een passende indicatie en het realiseren van (continuïteit van) zorg.

Om de kans op een succesvolle re-integratie van ex-gedetineerden te vergroten is van groot belang dat de vijf basisvoorwaarden in kaart worden gebracht. Hierbij valt te denken aan de begeleiding van de gedetineerde bij het krijgen van een identiteitsbewijs, bij het regelen of vervolgen van zorg, bij het (weer) krijgen van een uitkering na detentie, of het doorbetalen van de huur tijdens de detentie om te voorkomen dat iemand dakloos wordt na het einde van zijn straf. Aan re-integratie wordt dus invulling gegeven met activiteiten die in het gemeentelijk domein liggen. Het gaat om activiteiten die de gemeente ook voor inwoners van Katwijk moet kunnen uitvoeren.

Uit onderzoek⁵ blijkt dat de kans dat een volwassen gedetineerde kampt met complexe problematiek groot is: circa 60 procent heeft psychiatrische problemen, 60 procent is verslaafd en 35 procent is licht verstandelijk beperkt, meer dan de helft van de gedetineerden heeft schulden, 10 procent heeft geen onderdak en 20 procent heeft geen inkomen.

-
- 2 Volwassen (ex-)gedetineerden zijn (ex-)gedetineerden in de leeftijd van 18 jaar en ouder, vallend onder het volwassenstrafrecht met een geldige verblijfsstatus. Als uitgangspunt bij de re-integratie van volwassen (ex-)gedetineerden geldt dat zij terugkeren naar de gemeente van herkomst. Tot deze groep hoort ook de groep preventief gehechten. Preventief gehechten zijn nog niet veroordeeld, maar zij komen vanaf de dag dat zij in detentie komen wel in aanmerking voor re-integratieactiviteiten.
 - 3 Het aantal inwoners in de gemeente Katwijk vastgelegd per 31 januari 2023 is 66.635 (bron: CBS).
 - 4 Bron: Handreiking bij Convenant re-integratie d.d. 10-12-2015. De handreiking geeft informatie over de verantwoordelijkheden en de wet- en regelgeving.
 - 5 Bron: Factsheet 2010-2 WODC: 'Nazorgproblematiek en recidive van kortgestrafte gedetineerden'.

Nazorgteam

De uitvoering van de nazorg in de gemeente Katwijk ligt in handen van het Nazorgteam ex-gedetineerden. Het nazorgteam bestaat uit: Voorzitter (vrijwilliger), Secretaris (vanuit Welzijnswartier gedetacheerd)) 2 trajectbegeleiders Nazorg (vanuit Welzijnswartier gedetacheerd), casemanager project Re-Integratie (De Brug) en de Nazorgcoördinator (Gemeente Katwijk).

In dit team werkt de gemeentelijke nazorgcoördinator nauw samen met medewerkers verbonden aan Kocon. De nazorgcoördinator van de gemeente ontvangt via het systeem van de Justitiële Informatiedienst (Justid), de melding van het begin en het einde van detentie van alle uit Katwijk. Wanneer de gedetineerde toestemming⁶ geeft, screent de casemanager van de PI de gedetineerde op de vijf basisvoorwaarden re-integratie en stuurt dit in een informatieblad mee naar de gemeente. De nazorgcoördinator van de gemeente verifieert de gegevens en vult deze zo nodig aan en geeft de melding door aan de twee trajectbegeleiders van het Nazorgteam, waarop zij de gedetineerden binnen vijf werkdagen bezoeken in de gevangenis. Tijdens dit bezoek inventariseren de trajectbegeleiders welke hulp de gedetineerden nodig hebben op het gebied van de basisvoorwaarden zodat ze weer kunnen re-integreren in de samenleving.

Wanneer uit de inventarisatie blijkt dat er sprake is van een (complexe) situatie waar extra begeleiding en zorg nodig is voor het maatschappelijk herstel van een ex-gedetineerde dan dragen de trajectbegeleiders de ex-gedetineerde over naar de casemanager van het Project Reïntegratie van Kocon⁷. De overdracht vindt plaats tijdens detentie of direct na vrijlating met behulp van een gezamenlijk gesprek ('warme overdracht'). De casemanager bemiddelt de ex-gedetineerden vervolgens naar het Project Reïntegratie en/of een andere zorgvoorziening.

Resultaten zoals opgenomen in dit jaarverslag

De uitkomsten in dit jaarverslag zijn verzameld aan de hand van evaluatiegesprekken in het nazorgteam, de verslagen van het nazorgoverleg, de ervaringen van de (ex-)gedetineerden en de geregistreerde gegevens van het Nazorgteam.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 beschrijft het verloop van de nazorg in de periode 1 januari 2022 tot en met 31 december 2022. Het aantal gedetineerden dat bezocht is in een Penitentiaire Inrichting (PI).

Hoofdstuk 2 geeft cijfers over o.a. de omvang, de duur, locatie van detentie en het recidivepercentage.

Hoofdstuk 3 geeft informatie over de vijf basisvoorwaarden en in

Hoofdstuk 4 de conclusie.

Bijlage 1 geeft inzicht in landelijke en lokale tendensen.

Bijlage 2 geeft nadere informatie over de organisatie en de werkwijze van de lokale nazorg voor ex-gedetineerden.

Bijlage 3 geeft verdere achtergrondinformatie.

6 De gedetineerde moet DJI-toestemming geven om informatie te delen met de gemeente over zijn situatie op het gebied van de basisvoorwaarden. De gedetineerde ondertekent een toestemmingsverklaring en vult een informatieblad met vragen over de 5 basisvoorwaarden in.

7 Het Project Reïntegratie is geïnitieerd vanuit het Platform Kocon; een samenwerkingsverband van lokale en regionale organisaties die niet alleen met elkaar samenwerken maar elkaar ook weten te vinden voor afstemming en/ of een doorverwijzing.

1. Verloop in 2022

Nieuwe instroom 2022

In 2022 ontving de gemeente Katwijk 38 meldingen, waarvan 33 nieuwe geldige detentiemeldingen van 31 personen; 27 mannen en 4 vrouwen. Bij 7 personen was sprake van recidive; 23 %.

Naast de 33 geldige meldingen ontving de gemeente Katwijk in 2022 5 ongeldige meldingen; dit betrof 1 melding van een oud inwoner van Katwijk (laatst ingeschreven adres), 4 te late meldingen (op de dag van vrijlating of na detentie).

Doorloop detenties uit 2021

6 (kortdurend gestrafte) gedetineerden waren gedetineerd voor 2022, waarvan 5 de einddatum op 31-12-2021 nog niet bekend was.

Langdurig gestraften

Naast de nieuwe instroom van 2022 zaten er op 31-12-2022 in totaal 7 personen langer dan een jaar in detentie, ingestroomd tussen 2010 en 2020 en 4 langgestraften uit 2021. Voor drie personen gaat het om een maatregel ISD24. De anderen verblijven in een behandelcentrum of een forensisch psychiatrisch centrum (FPC), beter bekend als tbs-kliniek. 11 langdurig gestraften (4 uit 2021, 3 uit 2020, 1 uit 2019, 1 2016, 1 2015, 1 2010). Van de 11 langdurig gestraften zijn 6 hiervan deelnemer REI. 5 langdurig gedetineerden zijn door Nazorg in 2022 niet bezocht (wel 2de helft 2021). 2 langdurig gedetineerden uit 2021 zijn door Nazorg 2x bezocht, beide zijn in 2022 doorgestroomd naar REI. 1 met frequent contact met de familie, 1 x met intensief contact (18x) met casemanagement en zorg.

Knelpunten bij de uitvoering van de doelstelling

Bezoeken aan gedetineerden

In 2020 en 2021 was een bezoek aan gedetineerden met regelmaat niet mogelijk vanwege de Coronamaatregelen. Bij kortgestraften kwam de Justidmelding pas net voor of na de vrijlating binnen waardoor de problematiek pas bij een volgende detentie goed in beeld kwamen.

Informatievoorziening

Voor 2021 was dit het verkrijgen van een volledig en correct beeld van de knelpunten, huisvesting, schulden maar ook in verhoogde mate de Zorgbehoefte een probleem. De informatie die de casemanagers aan zouden leveren t.a.v. de 5 basisvoorwaarden beperkte zich tot de melding van de begin- en eindtijd van de detentie met soms een enkele summiere opmerking over de vijf basisvoorwaarden die met regelmaat achterhaald was. Ook contactgegevens, zoals een telefoonnummer, ontbraken. Aanwezigheid van de inventarisatie of het komen tot een afspraak voor bezoek was zeer afhankelijk van de casemanager.

De knelpunten hierboven benoemd speelde ook in 2022 nog door. Verdere beschrijving hiervan staat opgetekend bij Contacten en samenwerking met de verschillende PI's.

In 2022 waren het vooral de onderdelen huisvesting en schulden die problemen gaven.

Aantal volwassen gedetineerden bezocht in de PI tijdens detentie (18)

Er hebben in 2022 20 bezoeken plaatsgevonden door de trajectbegeleiders. De trajectbegeleiders bezochten 18 volwassen gedetineerden (19 detenties) in de verschillende PI's van de nieuwe instroom in 2022. 1 persoon is tweemaal bezocht tijdens een detentie en 1 persoon is 2 maal bezocht bij 2 detenties. Waar in 2021 een inhaalslag gemaakt moest worden en daarbij geprioriteerd werd op vrijlatingsdatum, speelde nu de moeizame totstandkoming van afspraken met de PI's een grote rol. 6

bezoeken konden binnen de gewenste 5 werkdagen plaatsvinden. 6 bezoeken binnen 6 en 10 dagen, 4 binnen 10 en 20 dagen, 2 binnen 21 en 30 dagen en 2 binnen 31 en 40 dagen.

14 nieuwe detentiemeldingen (13 gedetineerden) konden niet bezocht worden:

- 5x einde detentie binnen 5 dagen.
- 1x 10 dagen na melding einde detentie, korte detentie vooraf bedacht contact na detentie te zoeken, brief verstuurd en na detentie zowel bezocht als telefonisch contact gehad.
- 1x 12 dagen na melding einde detentie, geen totstandkoming afspraak, brief verstuurd, geen reactie.
- 1x 19 dagen na melding einde detentie, geen totstandkoming afspraak, brief verstuurd, geen reactie.
- 1x 20 dagen na melding einde detentie, vakantie, brief verstuurd, geen reactie.
- 1x 3de keer recidive (ook in 2022). Eerdere detenties wel bezocht, via brief benaderd en na detentie vanaf 18-2-2022 in Project Re-Integratie.
- 2x i.v.m. Onmiddellijke In Vrijheidsstelling, wel brief verstuurd, geen reactie.
- 1x i.v.m. plaatsing in een Beperkt Beveiligde Afdeling (BBA).
- 1x op voorhand bekend niet open te staan voor contact (oude bekende).

De bezochte gedetineerden waardeerden het persoonlijke contact tijdens het bezoek in de gevangenis. Zij gaven aan dat het bezoek belangrijke ondersteuning en motivatie biedt voor de terugkeer in de samenleving.

Contacten met ex-gedetineerden (29)

De trajectbegeleiders onderhielden in 2022 contact met 6 (ex-)gedetineerden, inclusief de ex-gedetineerden uit eerdere jaren. De gedetineerden waren blij met de praktische adviezen en geboden hulp. Bijvoorbeeld over het tijdelijk stopzetten van de zorgverzekering, maar ook om over de aanpassingen te praten.⁹

Op verzoek van ex-gedetineerden zelf, vonden er 10 gesprekken plaats voor informatie, overleg en ondersteuning. Daarnaast vonden er 19 gesprekken plaats met de partners of andere verwanten (op verzoek van de ex-gedetineerden). In totaal ging het in 2021 om 29 gesprekken.

Afstemming rondom ex- gedetineerden (12)

In drie gevallen was er extra afstemming rondom ex-gedetineerden met bekend een wankel evenwicht en werd er extra inzet gepleegd op woonvoorzieningen en zorg. Het gaat hier om 12 overleggen.

Contacten en samenwerking met de verschillende PI's

Vanuit het project Nazorg is een uitgebreid netwerk opgebouwd dat door intensieve contacten met de casemanagers van de PI's wordt onderhouden. Doelstelling van het Nazorgteam is dat gedetineerde Katwijkers binnen 5 werkdagen door de trajectbegeleiders bezocht worden in de penitentiaire inrichtingen (PI).

Na de periode met Coronamaatregelen is de werkcultuur ook binnen de PI's gewijzigd. Casemanagers werken nog steeds veel vanuit huis en zijn daardoor beperkt bereikbaar in de PI's. Waar dit een positieve invloed had op de aanlevering van informatie t.a.v. de 5 basisvoorwaarden – die significant verbeterend is in 2022 –, zorgde dit voor een vertraging was bij het maken van afspraken en bij het contactleggen met de betrokken casemanagers. Hierdoor is onze doelstelling een gedetineerde binnen 5 werkdagen te bezoeken onder druk komen te staan. Dit is zichtbaar in onze cijfers. Ook verdere afstemming werd hierdoor bemoeilijkt en bleek zeer afhankelijk van de casemanager.

⁹ Een gedetineerde moet de zorgverzekeraar vragen om de zorgverzekering tijdens detentie op te schorten. Als dit niet gebeurt loopt de premie door. Zodra de detentie is afgelopen, moet dit met behulp van een 'bewijs van ontslag uit detentie' gemeld worden bij de zorgverzekeraar. Dit geldt ook voor af- en aanmelden van zorgtoeslag.

Hierover is gesproken tijdens het reguliere overleg met het Zorg en Veiligheidshuis Hollands Midden¹⁰ (verder Veiligheidshuis) dd 20-03-2023. Bij het Veiligheidshuis zijn deze problemen bekend. Het probleem lijkt zich vooral te centreren in Alphen. Er zijn daar 50 casemanagers actief en er is onder hen veel verloop.

Analyse van de cijfers levert het volgende resultaat op: Van de 23 meldingen uit Alphen zijn 17 gedetineerden bezocht. 6 van de 17 bezoeken konden binnen de gewenste 5 werkdagen plaatsvinden. 5 bezoeken binnen 6 en 10 dagen, 3 binnen 10 en 20 dagen, 2 binnen 21 en 30 dagen en 2 binnen 31 en 40 dagen. 5 meldingen konden niet opgevolgd worden; 1 door te late melding, 1 door plaatsing op BBA, 2 door het niet-totstandkomen van de afspraak voor vrijlating. 1 melding door individuele keuze van gedetineerde. 15 (rood) van de 23 meldingen konden niet tijdig opgevolgd worden door problemen binnen de PI.

	Bezocht	Niet bezocht
Bezocht binnen 5 werkdagen	6	
Bezocht binnen 6 en 10 dagen	5	
Bezocht binnen 10 en 20 dagen	3	
Bezocht binnen 21 en 30 dagen	2	
Bezocht binnen 31 en 40 dagen	2	
Niet bezocht i.v.m. te late melding		1
Niet bezocht i.v.m. BBA		1
Niet bezocht i.v.m. gedetineerde		1
Niet bezocht i.v.m. niet tot stand komen van afspraak		2
	17	5
Totaal meldingen		23

Figuur 4: Analyse meldingen en opvolging PI Alphen in 2022.

Nazorgoverleg

Binnen het nazorgoverleg zijn in 2022 veel wijzigingen doorgevoerd en/of voorbereid. Per juni 2022 heeft een wisseling van de voorzitter plaatsgevonden. Oud-voorzitter Albert van der Plas heeft het stokje van Arie van der Niet overgenomen. Daarnaast is de zittende coördinator van de gemeente Eric van der Horst in 2022 tijdelijk vervangen door Suzanne de Vreugd en later permanent door Pieter van Hartevelde. Daarnaast werd vanaf de tweede helft van 2022 de opvolging van de trajectbegeleiders voorbereid. Het tweewekelijks overleg van het Nazorgteam, waarbij het uitwisselen en afstemmen van de aanpak het belangrijkste doel is, verliep goed. De frequentie en de duur van het overleg (tweewekelijks 2 uur) zorgde ervoor dat personen en acties in beeld bleven en de informatie uitgewisseld werd om de inventarisatie van de basisbehoeften rond te krijgen.

Project Reïntegratie

In 2022 zijn 11 gedetineerden doorgestroomd naar het Project Reïntegratie van Kocon (waarvan 2 langgestraften)¹². Voor eind 2020 (Coronamaatregelen, laatste maart 2022) lag het gemiddelde aanmeldingen via het Nazorgteam op 15 deelnemers per jaar. In 2021 op 5 deelnemers. Daarnaast was opvallend dat de Zorgvraag toegenomen was en men al naar andere instellingen doorvloeide. Het aantal aanmeldingen vanuit het Nazorgteam ex-gedetineerden is in vergelijking met het vorige jaar weer bijna op oud niveau. De casemanager zorgde tijdens de tweewekelijkse bijeenkomsten voor terugkoppeling van het verloop van de ex-gedetineerden die deelnemer zijn/ waren van het project. De samenwerking met het casemanagement van het Project Reïntegratie is essentieel voor het leveren van nazorg.

10 Voor meer informatie over het Zorg en Veiligheidshuis zie: www.veiligheidshuishollandmidden.nl.

12 Zie het Jaarverslag 2022 van het Project Reïntegratie, te vinden op de website: [Digitaal Plein; Jaarverslagen Platform Kocon](#).

Instapwoning (1x)

De Instapwoning biedt tijdelijke opvang voor maximaal 3 volwassen ex-gedetineerde mannen uit Katwijk die dakloos zijn na vrijlating. In 2020 is besloten dat ook deelnemers van het Project Reïntegratie in aanmerking komen.

Bewoning

In 2022 verbleef 1 bewoner van 03-02-2022 t/m 5-07-2022 in de Instapwoning. De woonbegeleiding is uitgevoerd door De Brug. Daarnaast voerden de twee trajectbegeleiders tijdens verblijf wekelijks de controles en het toezicht uit voor de Instapwoning¹³. Zij begeleiden de bewoners ook i.v.m. de voorwaarden, huisregels en praktische zaken rond de woning. Deze taken zijn van groot belang voor de continuïteit en de contacten met de bewoners. De samenwerking met politie i.h.k.v. de Instapwoning verliep goed; desgevraagd hield de politie met extra surveillance 's de woning in de gaten.

De intake- en evaluatiegesprekken, noodzakelijk in het kader van de Instapwoning vragen normaliter extra tijd van het Nazorgteam, vooral van de casemanager van het Project Reïntegratie en de trajectbegeleiders. In 2022 is dit onderwerp van gesprek geweest.

Naast de verblijvende bewoner zijn er in 2022 zijn twee potentiële bewoners aangemeld voor de Instapwoning. Beide aanmeldingen zijn niet gehonoreerd. De eerste is aangemeld vanwege dreigende huisuitzetting na vrijlating uit detentie. Gezien de grote kans op het voortzetten van criminele activiteiten en een verslavingsproblematiek is deze aanmelding niet gehonoreerd. De 2^e aanmelder is niet doorgestaan omdat er na detentie een klinische opname volgde.

Van der Staaijgelden

Ook in 2022 kon het Nazorgteam met hulp van het Veiligheidshuis rechtstreeks aanspraak maken op financiering in het kader van de 'Bijdrageregeling begeleiden van ex-gedetineerden voor wonen en werken 2022'¹⁴, beter bekend als de motiegelden van der Staaij¹⁵. Voor het eerste kwartaal van 2021 zijn er 18 uur en het 2de kwartaal 14 uur ingediend. Dit resulteerde voor Nazorg Katwijk in een financiële bijdrage ad € 2.514,00 voor begeleidingsuren van de trajectbegeleiders t.b.v. de bewoners van de Instapwoning.

Voortbestaan

De Instapwoning voorkomt dakloosheid, overlastsituaties en biedt de gelegenheid om de hulpverlening (weer) op gang komen te laten komen en doorstroming naar een ander verblijf mogelijk te maken. De gewenste doorstroming vormt echter vanwege de wachtlijsten in de maatschappelijke opvang en het ontbreken van betaalbare woningen een knelpunt. Ondanks dat dit knelpunt de aandacht heeft van de gemeente Katwijk komt door de huidige woningnood deze vorm van woonvoorziening steeds meer onder druk te staan. Eind 2021 geeft de gemeente aan dat het een bod heeft ontvangen van iemand die het pand wil kopen. Wij hebben aangegeven dat het Huis nodig is voor Nazorg en dat het ook een

13 Eerder is geprobeerd om vrijwilligers in te zetten voor controles en toezicht voor de Instapwoning. Mede vanwege de vereiste continuïteit van toezicht en de ad hoc situaties is hiervan afgezien.

14 "Sinds 2014 wordt jaarlijks een beleidskader opgesteld voor het stimuleren van gemeenten met betrekking tot het opzetten van trajecten voor begeleiding van (ex-)gedetineerde burgers. De aanleiding hiervoor is een aangenomen motie van het Tweede Kamerlid Van der Staaij, waardoor structureel 2,5 miljoen beschikbaar is voor gemeenten.

In de afgelopen jaren is gebleken dat deze gelden een stimulans zijn voor gemeenten om gezamenlijk of met particuliere organisaties trajecten op het terrein van wonen en werken voor (ex-)gedetineerde burgers op te zetten of te financieren. Besloten is om deze gelden voor dezelfde doeleinden ter beschikking te stellen voor 2020."

Citaat uit de Staatscourant Nr. 49849, 11 september 2019. Ook in 2022 werd dit weer toegekend.

15 Deze motie-gelden zijn bestemd voor een integrale aanpak op de vijf basisvoorwaarden voor re-integratie met als uiteindelijk doel dat een duurzame oplossing voor de ex-gedetineerde burger wordt bewerkstelligd op het terrein van wonen en werken.

verantwoordelijkheid is van de gemeente om voor dergelijke huisvesting zorg te dragen. In 2022 komt ook de woonboot onder extra politieke spanning te staan waarbij het uiteindelijk verdwijnt als aanbod. Gemeente is erg terughoudend na de kraakperiode van 2 dagen in 2021. Deze vond plaats na een renovatie van een half jaar en na leegstand vanaf mei 2021 i.v.m. de verminderde aansluiting in PI door Coronamaatregelen. De Instapwoning heeft hiervoor een 7 jaar lange goede reputatie.

De gemeente wil het ter beschikking stellen van de woning op eenzelfde wijze regelen zoals zij dat met andere huurders van gemeente vastgoed heeft geregeld. Vanuit de gemeente wordt voorgesteld een beheerdersovereenkomst aan te gaan tussen de Kocon en de Gemeente. Wij hebben aangegeven daar niet onwelwillend tegenover te staan, maar dat onze uiteindelijke reactie afhankelijk is van de voorwaarde waaronder een en ander moet plaats vinden. In grove lijnen heeft de gemeente het volgende beeld voor ogen; gemeente stelt het pand om niet beschikbaar en blijft als eigenaar en daarmee aansprakelijk voor het grote onderhoud. Kocon wordt verantwoordelijke voor huurdersonderhoud (kraanleertjes, gebroken ruit enz.) en de huuropbrengst is voor Kocon ter bekostiging van huurdersonderhoud en verzekeringen ed.

In november 2021 is een conceptversie vanuit het Nazorgteam samengesteld naar de gemeente verzonden. In 2022 blijft de totstandkoming van de overeenkomst liggen bij de gemeente. Daar zijn vanuit het bestuur van Kocon zorg over uitgesproken. In november 2022 werd het betrokken bestuurslid geïnformeerd dat het dossier is overgedragen aan een andere ambtenaar. Dat is gelet op de urgentie, een pijnlijke constatering.

Instapwoning

In juni 2014 is vanuit de gemeente Katwijk in samenwerking met Kocon gestart met een woonvoorziening voor daklozen onder de naam 'Instapwoning'. De Instapwoning biedt tijdelijk opvang voor maximaal drie dakloze mannen tegelijkertijd. Dit biedt tijd om een oplossing te vinden voor huisvesting of een verblijf/ opname in een zorginstelling.

Het gebruik is gebonden aan strikte regels; gebruik van drugs is niet toegestaan, urinecontroles en woonbegeleiding zijn verplicht. Dit betekent ook intensieve controle en toezicht. De twee trajectbegeleiders van het Nazorgteam voeren wekelijks deze controles uit en bieden ook begeleiding.

In de periode 2014 t/m 2022 maakten in totaal 16 personen gebruik van de Instapwoning en werd dakloosheid voorkomen. De verblijfsduur varieerde van 3 dagen (uitzondering 2021), maar gemiddeld 3 tot 16 maanden. 41 aanvragen voor een verblijf konden niet gehonoreerd worden; viermaal omdat er geen plek was.

Bij zeven personen werd het verblijf voortijdig beëindigd zonder andere huisvesting omdat zij terugvielen in verslavingsproblematiek of afspraken niet nakwamen. Acht personen stroomden door naar andere huisvesting of een verblijf in een zorginstelling.

Zorg en Veiligheidshuis Hollands Midden

De gemeente Katwijk is aangesloten bij het Zorg en Veiligheidshuis Hollands Midden. Het Nazorgteam leverde voorheen de kwartaalgegevens van de gedetineerden uit Katwijk aan voor het Veiligheidshuis waarmee de managementrapportages voor de besturen van de aangesloten gemeenten opgesteld worden. Vanaf augustus 2021 is dit opgeschort i.v.m. herziening van (vorm + inhoud) van gewenste rapportages. Tot dusver is hier geen vervolg aan gegeven.

In 2022 was er goed overleg en samenwerking met het Veiligheidshuis, waardoor er snel gehandeld kon worden bij gebeurtenissen. De actieve en snelle informatieverstrekking vanuit het Veiligheidshuis (gevraagd en ongevraagd) wordt zeer gewaardeerd door het Nazorgteam.

Jeugdige gedetineerden (2x)

De nazorg voor jeugdige gedetineerden behoort formeel niet tot de taken van het Nazorgteam, maar in overleg met Jeugdreclassering en de gemeente Katwijk is overeengekomen dat de jongeren, als zij dat willen, bezocht worden door de trajectbegeleiders. Op die manier kan in een vroeg stadium contact ontstaan en eventuele hulp geboden worden.

In 2022 is er slechts 2 jeugdige gedetineerden aangemeld bij het Nazorgteam terwijl in de wandelgangen wel gesproken werd over enkelen jeugdige gedetineerden¹⁶. 1 detentie werd aangemeld op de vrijlatingsdatum, de andere 5 dagen voor einddatum met weekend ertussen. Beide jeugdige gedetineerden zijn daarom niet bezocht terwijl wij van mening zijn dat juist hier inspanningen grote meerwaarde hebben.

De Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) nodigt sinds 2017 geen vertegenwoordigers van gemeenten uit voor deelname aan het Trajectberaad¹⁷ in het Veiligheidshuis vanwege de bescherming van privacygegevens. Complexe zaken vormen een uitzondering hierop. Op verzoek van de gemeente Katwijk geeft de Raad voor de Kinderbescherming sinds 2018 wel de meldingen van jeugddetentie door aan de nazorgcoördinator van de gemeente Katwijk.

Het Nazorgteam heeft dit onder de aandacht gebracht bij het Veiligheidshuis en afgesproken is dat zij de bovengenoemde afspraak opnieuw op de agenda zetten bij de Raad van Kinderbescherming en daarbij spoedige doormelding vragen.

Samenwerking

Naast het 'reguliere' samenwerkingsverband met het Project Reïntegratie voor de nazorg van de ex-gedeteneerden die een langer nazorgtraject nodig hebben, zijn er ook veel andere samenwerkingen. Zie het schema in Bijlage 2 'Organisatie en werkwijze nazorg Katwijk'.

In 2021 vond voortdurend samenwerking plaats voor uitwisseling en afstemming met onder andere medewerkers van de PI's, het Veiligheidshuis, de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI), Fivoor, Reclassering, De Brug en De Binnenvest.

16 In 2014 en 2015 ging het om twee jeugdige gedetineerden uit Katwijk. In 2016 vond géén instroom plaats, in 2017 waren het zeven jeugdigen, in 2018 twee en in 2019 drie, 2020 3 en in 2021 2. De genoemde aantallen betreffen uitsluitend de jongeren in jeugddetentie exclusief het aantal jongeren met aanhoudingen en taakstraffen.

17 In een Trajectberaad wordt in het Veiligheidshuis onder leiding van de Raad v. d. Kinderbescherming minderjarigen vanaf 12 jaar besproken die in een justitiële jeugdinrichting (JJI) verblijven. Doel van het Trajectberaad is: "de voorbereiding van de terugkeer in de samenleving van jeugdigen die op strafrechtelijke titel in een inrichting verblijven of hebben verbleven en het bevorderen van geleidelijke overgangen bij deze terugkeer." Aan het Trajectberaad nemen o.a. deel "een vertegenwoordiger van de gemeente, waar de jeugdige na zijn verblijf in de jeugdinrichting zal verblijven". Voor verdere uitleg zie: Besluit ten uitvoerlegging Jeugdstrafrecht, Afd. VII. Het Netwerk en Trajectberaad.

Deskundigheidsbevordering

Deskundigheidsbevordering stond in 2022 op een zeer laag pitje i.v.m. alle veranderingen binnen het Nazorgteam.

Overige activiteiten

Vanuit het Nazorgteam zijn verder de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Bijdrage geleverd aan een onderzoek van Jeugdbescherming onder betrokken ketenpartners in ieder jeugdzorgregio's.
- De focus van de landelijke stuurgroep Zorg en Veiligheid is gevolgd en binnen het Nazorgteam en het Platform gedeeld¹⁸.
- Informatie is aangeleverd en aan Doordecentralisatie Maatschappelijke zorg Holland Rijnland, het stichting bestuur daarop aangesloten (inclusief toekomst van de maatschappelijke opvang in Katwijk).
- Deelgenomen aan de bijeenkomsten van de gemeente en het Veiligheidshuis over Levensloopaanpak.
- Aanbevelingen uit het Rapport Nazorg, Maatschappelijke opvang en Reintegratie opgevolgd.
- Volgen en bespreken van de regelgeving en diverse wetwijzigingen van Justitie.

¹⁸ Voor meer informatie, zie: [Nóg beter samenwerken bij zorg en veiligheid | VNG](#).

2. Omvang en kenmerken gedetineerden

Voor het bijhouden van de gegevens van de (ex-)gedetineerden gebruikt het Nazorgteam de informatie van Justitie¹⁹ en de inventarisatie tijdens en na het bezoek in de gevangenis. Zowel veroordeelden als personen in voorlopige hechtenis tellen mee voor de totale omvang.

Omvang

In 2022 kwamen 31 unieke personen uit Katwijk in detentie; 27 mannen en 4 vrouw(en). In vergelijking met het voorgaande jaar nam het aantal gedetineerden met 5 personen af.

Recidive 2022: 23 %

Bij 7 personen van de nieuwe instroom was sprake van een recidive: 23 %. Bij 2 personen ging het om een recidive in hetzelfde jaar (2022) en bij 5 personen ging het om een recidive uit eerdere jaren.

Gedetineerden staan vaak argwanend tegenover hulp, maar de praktijk tot nog toe laat zien dat de geboden nazorg welkom is en uitkomst biedt bij de aanpak van knelpunten. Het bezoek in de gevangenis betekent letterlijk dat er persoonlijk contact mogelijk is, waardoor de kans dat hulp aanvaard wordt groot is.

De COVID maatregelen hebben veel impact gehad op de uitvoering van Nazorg en daarmee ook op de recidivecijfers. Bij vergelijking van de recidivecijfers van de periode 2013 t/m 2019 (gemiddeld 14%²⁰), is deze in 2021 opgelopen naar 25% is de impact van het moeilijk te verkrijgen contact met de casemanagers in de PI's en de beperkte bezoekmogelijkheden door (en na) de Coronamaatregelen duidelijk zichtbaar. Gelukkig zien we in 2022 weer een lichte daling naar 23%.

	Landelijk gemiddelde	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Geldige meldingen						30	38	34	27	41	33
Unieke personen		37	31	28	27	25	35	33	26	36	31
man						23	31	30	25	35	27
vrouw						2	4	3	1	1	4
Recidive totaal		2	2	5	2	7	5	6	3	9	7
Recidive zelfde jaar							2	1	1	6	2
Recidive eerdere jaren							3	5	2	3	5
Recidivecijfer	50%	5%	6%	18%	7%	28%	14%	18%	12%	25%	23%

Leeftijden

Onderstaande grafiek geeft de leeftijden weer van de 31 gedetineerden die in 2022 instroomden, ongeacht de duur van de detentie (in vergelijking met de drie voorgaande jaren). In de 3

19 Met het digitale meldingssysteem systeem versturen penitentiaire inrichtingen een melding naar gemeenten van het begin en het einde van detenties en gegevens op het gebied van de 5 basisvoorwaarden. In 2019 werkte justitie nog met het Digitaal Platform Aansluiting Nazorg (DPAN). In verband met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) verving de Justitiële Dienst (Justid) DPAN in 2021 door respectievelijk de Applicatie Gegevensverstrekking Gemeenten (AGG) en het Informatieportaal Justitiabelen (Injus). Voor de informatieverstrekking over begin- en einddatum van de detentie geldt een wettelijke grondslag (art. 51c van de Wet justitiële en strafrechtelijke gegevens). Voor informatie over de 5 basisvoorwaarden nog niet. Meer informatie: 'Gegevensdeling ex-gedetineerden verandert' VNG, juli 2019.

²⁰ Gecorrigeerd recidivecijfer.

leeftijdscategorieën 29-39 jaar, 40-49 jaar en 50-59 jaar zijn de aantallen nagenoeg gelijk en komen de meeste gedetineerden voor, samen vormen zij de meerderheid (81%).

Leeftijden	2019		2020		2021		2022	
Jonger dan 18	0%	0	0%	0	6%	2	0%	0
18 - 19 jaar	0,0%	0	3,8%	1	3%	1	3%	1
20 - 22 jaar	3,0%	1	11,5%	3	8%	3	10%	3
23 - 28 jaar	6,1%	2	0,0%	0	14%	5	6%	2
29 - 39 jaar	42,4%	14	38,5%	10	28%	10	29%	9
40 - 49 jaar	33,3%	11	38,5%	10	31%	11	26%	8
50 - 59 jaar	6,1%	2	3,8%	1	11%	4	26%	8
60 jaar en ouder	9,1%	3	3,8%	1	0%	0	0%	0
Unieke personen	100,0%	33	100,0%	26	100%	36	100%	31

Figuur 1: Tabel met onderverdeling naar leeftijd van 31 gedetineerden in 2022 (in vergelijking met de vorige drie jaren).

Naast de nieuwe instroom waren 6 gedetineerden gedetineerd op 31-12-2021, waarvan in 5 gevallen de einddatum op 31-12-2021 nog niet bekend was.

Ook zaten er op 31-12-2022 in totaal 7 personen langer dan een jaar in detentie, ingestroomd tussen 2010 en 2020 en 4 langgestraften uit 2021. Voor drie personen gaat het om een maatregel ISD24. De anderen verblijven in een behandelcentrum of een forensisch psychiatrisch centrum (FPC), beter bekend als tbs-kliniek. 2 langdurig gedetineerden uit 2021 zijn door de trajectbegeleiders 2 maal bezocht waarna zij beide in 2022 succesvol zijn doorgestroomd naar project Reintegratie. Van de 11 langdurig gestraften waren 6 van hen aan het einde van 2022 deelnemer van het project Re-Integratie. De casemanager Reintegratie heeft aangemelde gedetineerden wel bezocht. Van de overige 5 langdurig gedetineerden die in 2022 niet door Nazorg zijn bezocht (wel 2de helft 2021) heeft er bij 1 wel 4x contact met de familie, en bij een ander intensief contact (18x) met het Casemanagement PI en Zorg plaatsgevonden.

Detentieduur

Uit het overzicht detentieduur 2022 (Figuur 2) komt naar voren dat 18 gedetineerden niet langer dan een maand in detentie zaten en 3 personen één tot drie maanden. Van 5 gedetineerden, ingestroomd aan het eind van 2022, was de einddatum nog niet bekend op 31 december.

Figuur 2: Detentieduur	2020		2021		2022	
Minder dan twee weken	26%	7	10%	4	21%	7
2 weken tot een maand	26%	7	27%	11	33%	11
1 tot 3 maanden	19%	5	22%	9	9%	3
3 tot 6 maanden	7%	2	22%	9	9%	3
6 maanden tot een jaar	7%	2	0%	0	12%	4
Langer dan een jaar	11%	3	12%	5	0%	0
Onbekend op 31-12	4%	1	7%	3	15%	5
Totaal aantal detenties	100%	27	100%	41	100%	33

Figuur 2: Detentieduur nieuwe instroom 2022, in vergelijking met vorige jaren.

Overzicht plaatsingen in PI

De 33 nieuwe detenties in 2022 (van 31 gedetineerden) vonden plaats in 8 verschillende PI's in Nederland. De meeste gevangenen werden geplaatst in PI Alphen Eikenlaan en Maatschapslaan met meeste meldingen (23).

Overzicht locaties PI en herkomst detentiemeldingen in 2022						
	Totaal aantal meldingen	Bezocht	Niet bekend	Te late melding, schorsing of transport, afdeling	Moeilijkheid en bij het maken van afspraken	In onmiddellijke vrijheidsstelling
Alphen (adR/eikenlaan & Maatschapslaan)	23	17	1	3	2	
Almelo	1			1		
Nieuwersluis	1			1		
Rotterdam	3		1		2	
Ter Peel	3	1				2
Zwolle	1	1				
Horsterveen	1			1		
Totaal aantal meldingen	33	19	2	6	4	2

Figuur 3: Overzicht locaties PI en herkomst detentiemeldingen in 2022.

3. Gegevens vijf basisvoorwaarden

Dit hoofdstuk geeft nader inzicht over de nazorg aan ex-gedetineerden en de knelpunten die daarbij speelden in 22. Als insteek is gekozen voor de vijf basisvoorwaarden die bepalend zijn voor een succesvolle terugkeer na detentie.

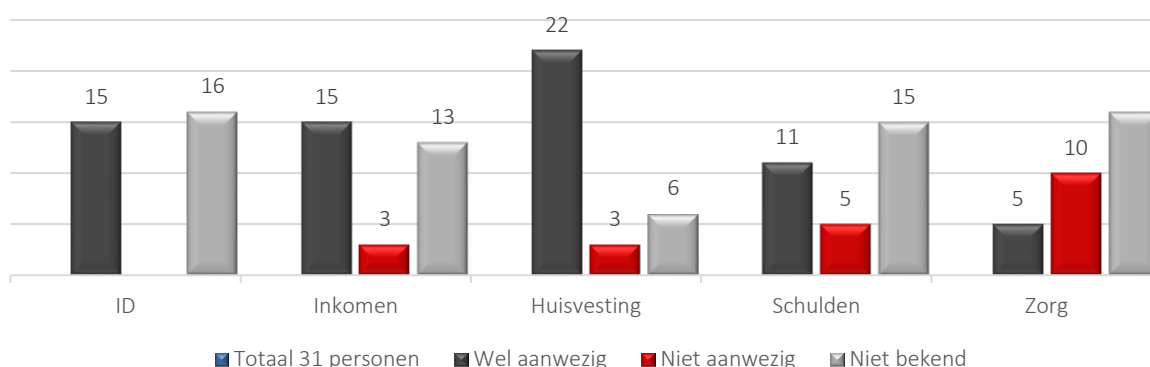
De informatie is voornamelijk afkomstig van de inventarisatie van de trajectbegeleiders tijdens het bezoek aan de gedetineerden en het eventuele vervolgetraject via het Project Reïntegratie.

Het Nazorgteam wijst ook dit jaar weer op de knelpunten genoemd in Hoofdstuk 3 in het Jaarverslag 2019. De knelpunten, waaronder huisvesting en schulden, die hierin beschreven staan, zijn in 2022 nog niet opgelost.

De digitale meldsystemen DPAN en AGG van justitie werden in 2019 een tijd naast elkaar gebruikt. Vanwege de invoering van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) moest een gedetineerde vanaf mei 2019 toestemming geven voor het invullen en doorsturen van het informatieblad met de gegevens van de vijf basisvoorwaarden naar de gemeente van herkomst. Dat resulteerde erin dat de gemeente Katwijk vanuit de PI's geen informatie meer ontving omtrent de vijf basisvoorwaarden van een gedetineerde.

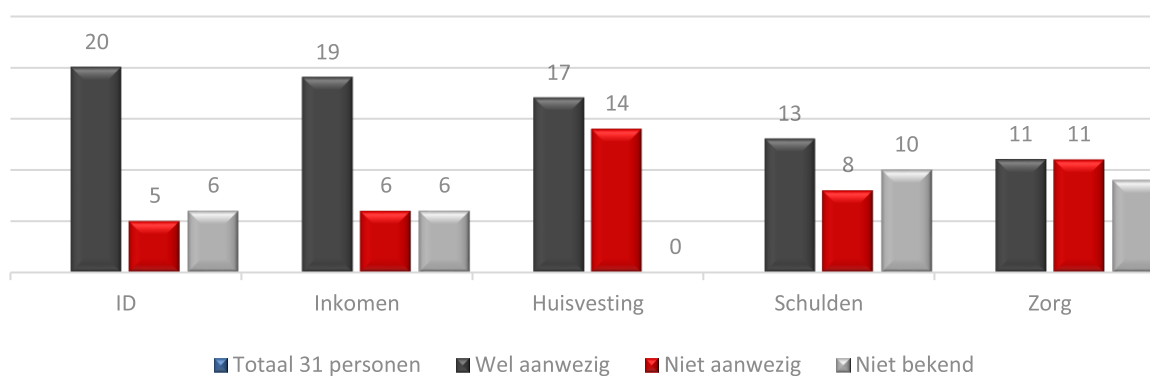
De toelichting die hierna volgt, is gebaseerd op de inventarisatie bij 33 detenties.

Overzicht inventarisatie 5 basisvoorwaarden vanuit PI

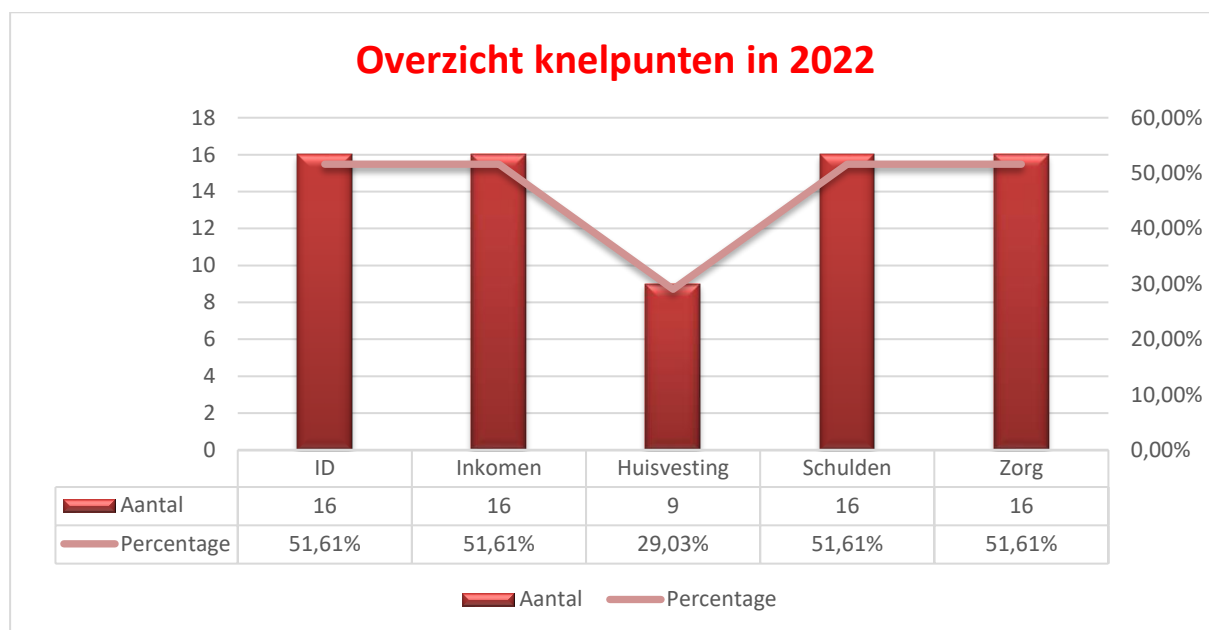
Figuur 4a: Overzicht vijf basisvoorwaarden in 2022 vanuit PI.

Overzicht inventarisatie 5 basisvoorwaarden met Nazorg

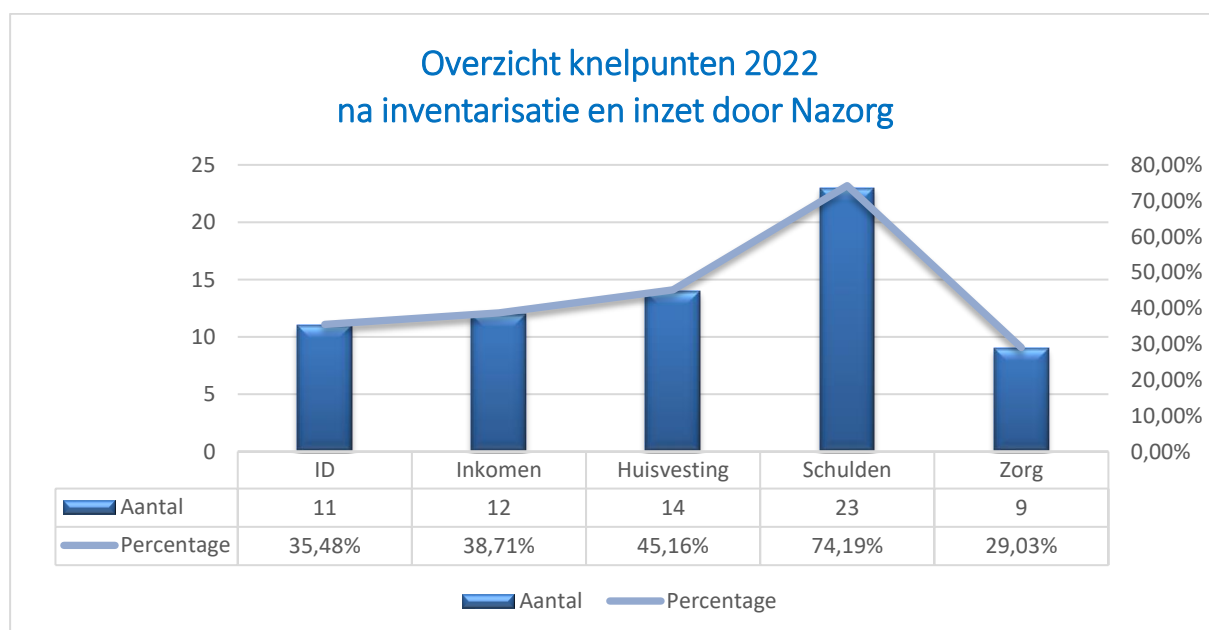
Figuur 4b: Overzicht vijf basisvoorwaarden in 2022 met Nazorg

De onderstaande grafiek van Figuur 5 toont het aantal knelpunten (totaal 32) gerelateerd aan de vijf basisvoorwaarden voor re-integratie van ex-gedetineerden. In de hiernavolgende pagina's volgt een toelichting van deze knelpunten en de ondernomen acties.

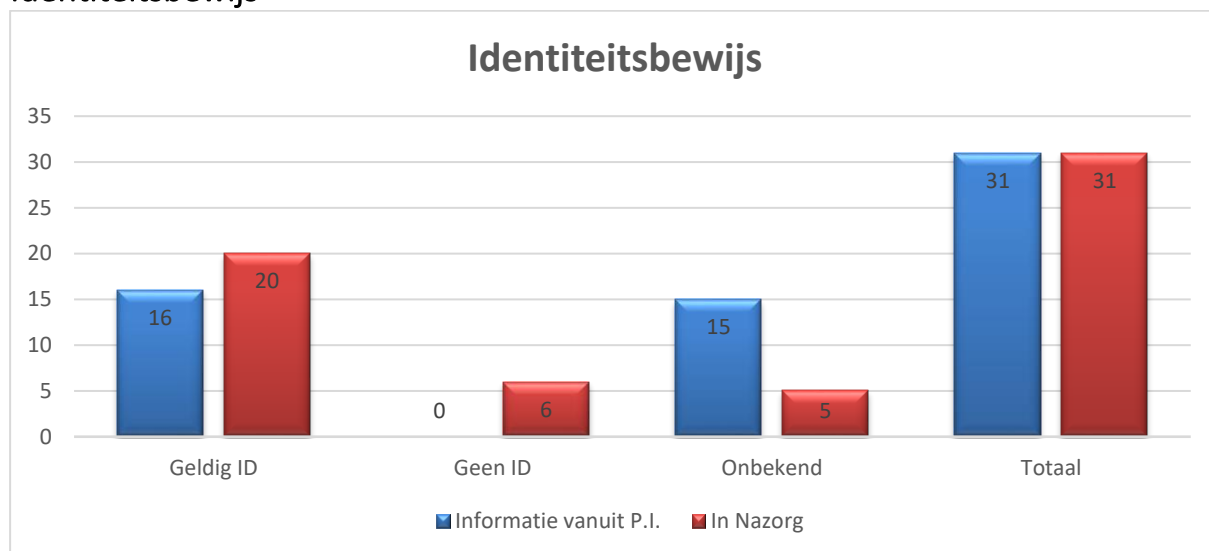

Figuur 5: Overzicht knelpunten gerelateerd aan de vijf basisvoorwaarden van 31 gedetineerden in 2022

De inventarisatie die vanuit de PI's wordt aangeleverd is regelmatig incompleet en met verouderde gegevens. Dit maakt dat het overzicht knelpunten na inventarisatie en inzet door Nazorg een heel ander plaatje oplevert. Hierbij moet wel gemeld worden dat basisvoorwaarde onbekend als knelpunt is aangemerkt. Huisvesting en schulden zijn de meest voorkomende missende basisvoorwaarden. Hier wordt wel stevig op ingezet vanuit het Nazorgteam. Toch missen we door de knelpunten binnen de PI's aansluiting omdat we gewoonweg de bezoeken niet tijdig kunnen afleggen. 14 gedetineerden konden niet bezocht worden, waarbij 2 later alsnog ondersteuning hebben ontvangen.

Identiteitsbewijs

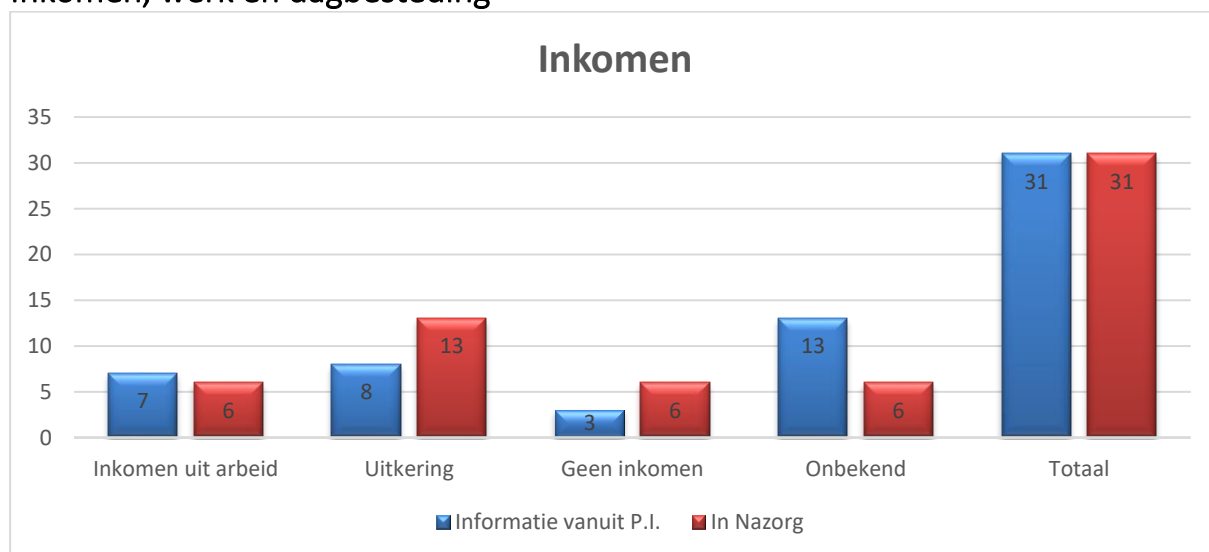

Figuur 6: Overzicht Identiteitsbewijs voor en na inzet Nazorg van 31 gedetineerden in 2022.

Gedetineerden zonder een geldig ID krijgen uitleg over de mogelijkheden om dit te regelen, zoals een afspraak bij de gemeente tijdens een verlofdag²². Eerder gebeurde dit vanuit Nazorg. Bij de 15 keer ID onbekend bleek dit in 10 gevallen om geen ID te gaan. Van 1 persoon waarvan bekend is dat hij geen ID heeft zit gedetineerd op een long-stay afdeling. De overige 5 mensen houden contact met het Nazorgteam af. Bij 5 gedetineerden is aanwezigheid van ID onbekend gebleven. 4 maal is hier door inzet vanuit Nazorgteam toch een ID gekomen. Wij hebben dit van 15 naar 5 status onbekend weten terug te brengen.

Wij vanuit de PI's ontvangen nog steeds geen volledige inventarisatie op deze basisvoorwaarde. Doel van Nazorg Katwijk blijft de aanwezigheid van ID voor alle gedetineerden in kaart te brengen, waardoor de daadwerkelijke omvang van de problematiek bekend wordt. Opvolging en aansluiting vinden bij de gedetineerden wordt bemoeilijkt door de moeizame totstandkoming van bezoeken.

Inkomen, werk en dagbesteding

²² Bij kortgestraften is het vrijwel onmogelijk om een ID aan te vragen door de casemanager van de PI omdat de gedetineerde eerst uitgeschreven moet worden uit de gemeente van herkomst om daarna ingeschreven te kunnen worden in de gemeente waar de PI staat. Daarna kan dan een ID aangevraagd worden.

Figuur 7: Overzicht inkomen voor en na inzet Nazorg van 31 gedetineerden in 2022.

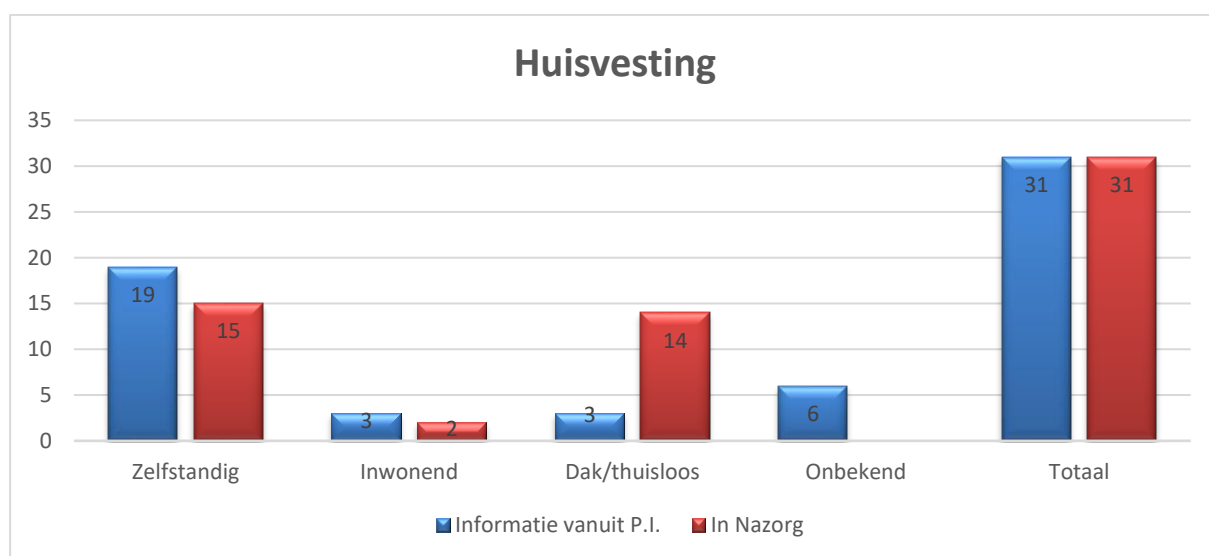
De trajectbegeleiders informeren en ondersteunen de ex-gedetineerden op het gebied van inkomen, onder andere over contacten met hun werkgever. Bij kortdurende straffen kunnen de meeste gedetineerden na detentie weer terug naar hun werkgever. De cijfers geven geen significant verschil aan, maar het lijkt erop of de tendens toch neigt naar niet kunnen terugkeren.

De groep met status onbekend hebben we terug kunnen brengen van 13 naar 6 personen. 5 personen hebben we snel aan een uitkering kunnen helpen. 6 personen waren nog gedetineerd op 31-12-2021. Met hen die na vrijlating geen inkomsten hadden zijn hierover gesprekken gevoerd.

Voor de ex-gedetineerden die verwezen worden naar het Project Reïntegratie, in 2022 11 personen, geldt voor de deelnemers die geen betaald werk hebben, dat zij verplicht een dagbesteding moeten uitvoeren als voorbereiding of tussenstation naar werk.²³ Wanneer een ex-gedetineerde een bijstandsuitkering ontvangt van de gemeente Katwijk dan verloopt het traject voor arbeidsintegratie via het Team Participatie en Inkomen in samenwerking met het Servicepunt Werk. Gegevens hiervan zijn bekend bij de gemeente Katwijk.

Huisvesting

Vanuit Nazorg krijgen gedetineerden informatie en ondersteuning om hun huisvesting te behouden zoals wijzen op het belang van betalingsregelingen met o.a. de verhuurder en/ of door in overleg te gaan met de bewindvoerder en/of de consulent Participatie en Inkomen van de gemeente.

Figuur 7: Overzicht huisvesting voor detentie van 36 gedetineerden in 2022.

In 2022 waren er volgens de gegevens van de PI's 9 knelpunten op het gebied van huisvesting (6 onbekend). Dit bleken er 17 te zijn (14 dak/thuisloos zijn). Onze eigen mogelijkheden tot huisvesting zijn de laatste jaren behoorlijk gelimiteerd geraakt. Voor 1 van hen gelde een preventieve maatregel tot er gepaste begeleidde huisvesting gevonden werd. Dit is ook gelukt middels een convenantwoning bij de Brug. 1 persoon is via project Re-integratie in de Instapwoning geplaatst. Daarnaast is nog 1 persoon in een convenantwoning bij de Brug geplaatst. Voor 14 personen is er nog geen passende oplossing gevonden. Zij zijn nog dakloos. 1 persoon werd afgewezen voor begeleiding vanuit Project Reïntegratie

²³ Deelnemers van het Project Re-integratie kunnen gebruik maken van de dagbesteding bij de Kringloopwinkel van De Brug, vrijwilligerswerk bij De Brug, het Raamwerk en 's Heerenloo. Wanneer er vanuit justitie financiering beschikbaar is, is ook een werk-leertrajecten bij Visie R mogelijk. Zie voor meer informatie het Jaarverslag van het Project Reïntegratie 2019.

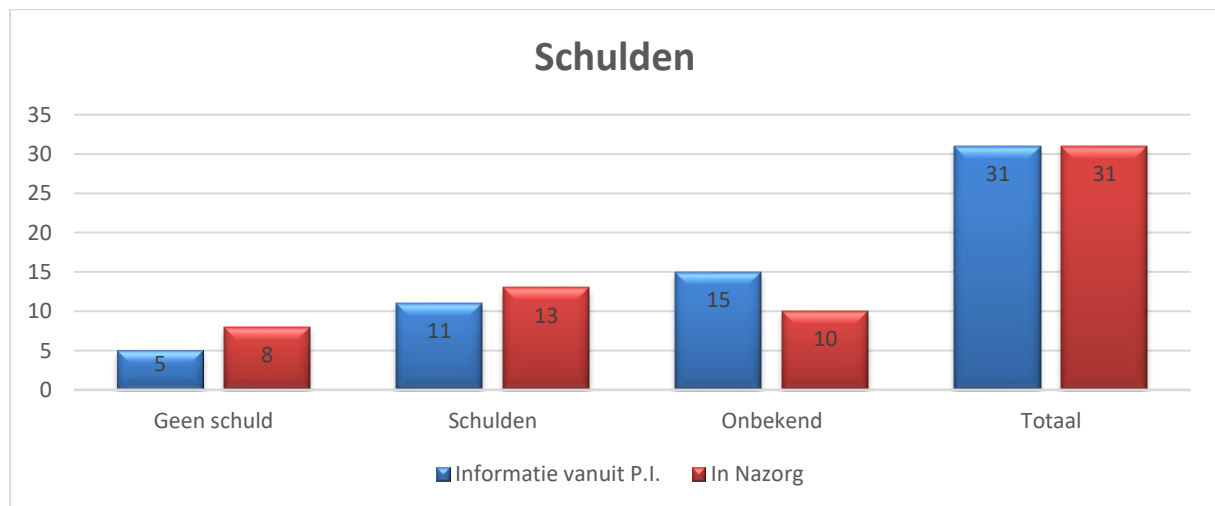
en een Koconwoning i.v.m. contra-indicatie voor Instapwoning en Koconwoning (oud bewoner). 1 persoon hiervan zit nog in detentie. Daarnaast bleek bij 2 gedetineerden dat hun huis ontruimt zou worden en zij na detentie dakloos zullen zijn. Rondom de ontruiming heeft er veel informatie-uitwisseling plaatsgevonden tussen casemanagers uit de PI, de trajectbegeleiders Nazorg, Gemeente en Dunavie. Het belang van de bezoeken aan de gedetineerden en van goede afstemming met de casemanagers in de PI's met de betrokken partijen in de gemeente zelf (georganiseerd vanuit Nazorg) wordt hiermee nogmaals aangetoond. Bij 1 gedetineerde is er sprake dat het koophuis geveild zal worden. Status blijft onbekend.

Naar aanleiding van discussies binnen Kocon over problemen rond de (tijdelijke) opvang van daklozen, verzocht Stichting Kocon in april 2017 het college per brief om een verruiming van de regelgeving van de kostendelersnorm²⁴.

Het ontbreekt in Katwijk aan huisvesting voor verslaafden die dakloos zijn. Deze mensen verwaarlozen zichzelf en veroorzaken vaak overlast op straat. Een deel van hen is niet meer welkom in bestaande voorzieningen voor daklozen. In het kader van de doordecentralisatie van de maatschappelijke opvang ontwikkelt de gemeente Katwijk een plan voor de lokale opvang. Vanuit het Nazorgteam is aangedrongen op het creëren van laagdrempelige voorzieningen in de maatschappelijke opvang voor bovengenoemde groep.

In 2022 is het aanbod voor (tijdelijk) onderkomen voor de doelgroep in Katwijk verder teruggelopen onder druk van de woningmarkt²⁵. Er is slechts een Kocon woning bij de Brug (eerder 3), het Scheve Huisje is van de baan. De woonboot is niet meer. En ook de Instapwoning staat onder druk. De doorstroming naar betaalbare zelfstandige huisvesting en/ of beschermd wonen vormt echter een groot en toenemend probleem.

Schulden

Figuur 8: Overzicht schulden voor detentie van 31 gedetineerden in 2022.

Bij de basisvoorwaarde Schuld zijn er 26 knelpunten (onbekend 15) vanuit de PI's gesignaleerd. Na inventarisatie Nazorg bleek het aantal hoger te liggen. 8x schulden bekend, 14x onbekend. 12 status

²⁴ De kostendelersnorm betekent, dat als een woning gedeeld wordt met meer volwassenen de uitkering daarop wordt aangepast. Hoe meer personen van 21 jaar en ouder in de woning verblijven, hoe lager de uitkering. De woonkosten kunnen dan gedeeld worden. Het toepassen van de kostendelersnorm vormt soms een drempel om (tijdelijk) onderdak aan te bieden of te aanvaarden.

²⁵ Voor meer informatie zie: [Factsheet woonruimteverdeling Holland Rijnland dd.29 september 2020](#).

onbekend zijn zo gebleven. 15 onbekend is teruggebracht naar 10 onbekend. 14 gedetineerden konden niet bezocht worden, waarbij 2 later alsnog ondersteuning hebben ontvangen.

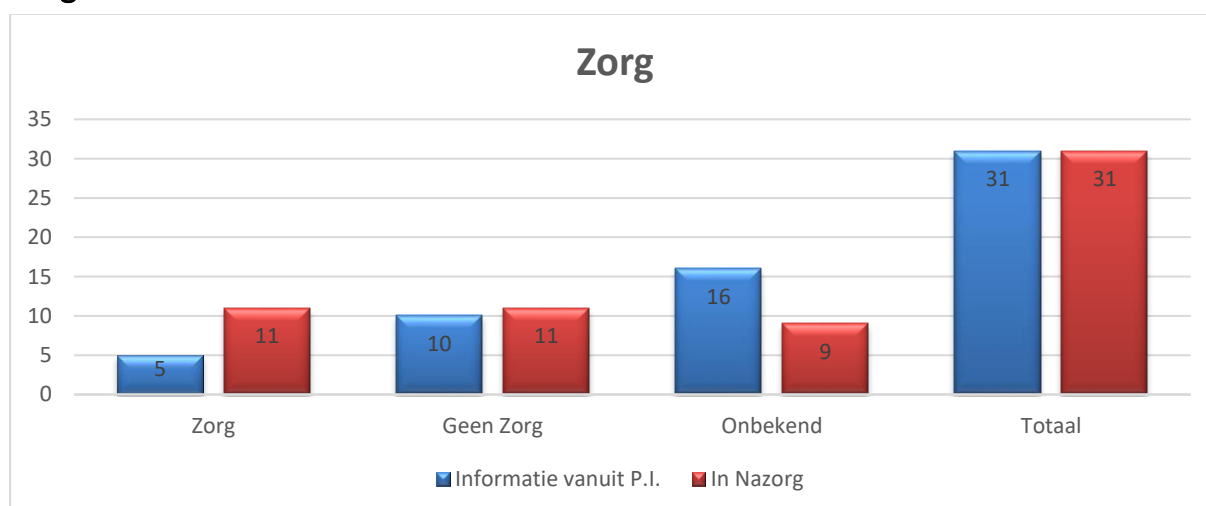
Van de 8 bekende lopende schulden is er bij 3 personen een regeling getroffen vanuit de PI, 2 personen bleken al een bewindvoerder geïnstalleerd.

Het aantal personen met schulden neemt de afgelopen jaren toe alsook de complexiteit en de omvang hiervan. Hierbij valt op dat slechts een klein deel financiële hulpverlening heeft.

Tijdens detentie kan er weinig aan de knelpunten op het gebied van schulden ondernomen worden. Gedetineerden kunnen via internet of via de trajectbegeleiders het formulier van het Budget Informatiepunt (het BIP) ontvangen waarmee zij een inventarisatie van schulden en schuldeisers maken, maar in de praktijk komt dit niet voor.

Bij verwijzing van de trajectbegeleiders naar vervolghulp, zoals deelname aan het Project Reïntegratie, krijgt het aanpakken van de schulden vaak prioriteit omdat dit grote onzekerheid en stress veroorzaakt. Voorrang geven aan inzicht en het beheren van schulden blijkt in de praktijk vaak een succesvolle keuze als opstap naar verder herstel.

Zorg

Figuur 9: Overzicht zorg voor detentie van 31 gedetineerden in 2022.

Voor de detentie hadden 10 van de 31 gedetineerden geen ondersteuning en zorg. Door bemiddeling van de trajectbegeleiders is bij 6 personen een duidelijke zorgbehoefte gesignaleerd en zijn deze doorgestroomd naar Project Re-integratie waar diagnoses of indicaties zijn aangevraagd. De casemanagers in de PI's waren op dit terrein actief. Voor de gedetineerden met een zorgbehoefte hebben we in samenspraak met casemanagement en Maatschappelijke opvang naar juiste zorgaanbieders gekeken. Hierbij bleken de gevallen menigmaal te zwaar voor een overdracht naar het Project Reïntegratie. Daarnaast werd zorg en hulp geboden door andere organisaties zoals Reclassering, Broodnodig, Rivierduinen en de Waag. Bij de overige 5 personen die werden doorgeleid naar het Project Re-integratie was ook sprake van complexe problematiek.

De zorgproblematiek van gedetineerden verandert de afgelopen jaren. Het gaat vaker om complexe situaties en knelpunten op meerdere leefgebieden. Het gaat veelal om mensen met verslavingsproblematiek, een psychiatrische stoornis of een licht verstandelijke beperking. Deze mensen hebben een grote zorgbehoefte maar niet altijd een diagnose of zorgindicatie. Dit vormt een drempel om snel de juiste hulp, zoals een opname of verblijf, te kunnen bieden.

3. Conclusie 2022

Voor 2022 kan op basis van het recidivecijfer worden geconcludeerd dat de lokale aanpak van nazorg effect heeft; de recidive was 23%.

Voor het uitvoeren van de nazorg zijn de volgende doelen geformuleerd:

1. Er is contact met minimaal 80% van het aantal gedetineerden afkomstig uit Katwijk.
2. Als taakstelling formuleerde de gemeente Katwijk eerder een recidive van 36%.
Op basis van dit geformuleerde meetpunt zou de nazorg voldoende effectief zijn als 36% of minder uit de voorliggende periode niet recidiveert.
3. Er zijn concrete werkafspraken gemaakt met instanties die een belangrijke rol spelen bij de nazorg. Deze afspraken worden voorbereid, teruggekoppeld en/ of uitgevoerd in nauwe samenwerking met de gemeentelijke coördinator nazorg.

Ad 1. Minimaal 80% van de gedetineerden uit Katwijk is bezocht

Het doel van 80% is niet bereikt.

In het totaal zijn 19 van de 31 van de volwassen gedetineerden bezocht (58%). Moeizame totstandkoming van afspraken met de PI's een grote rol. Slechts 6 van de 20 bezoeken konden binnen de gewenste 5 werkdagen plaatsvinden. 6 bezoeken binnen 6 en 10 dagen, 4 binnen 10 en 20 dagen, 2 binnen 21 en 30 dagen en 2 binnen 31 en 40 dagen.

Van de 14 nieuwe detentiemeldingen (13 gedetineerden) die niet bezocht konden worden was bij 5 gevallen einde detentie binnen 5 dagen en in 3 gevallen door het niet tot stand kunnen komen van een afspraak (einde detentie respectievelijk 12, 19 en 20 dagen na melding). Daarnaast speelde in 2 gevallen i.v.m. Onmiddellijke In Vrijheidsstelling en 1 i.v.m. plaatsing in een Beperkt Beveiligde Afdeling (BBA) een rol. In 3 gevallen speelde voorkennis en gezamenlijke afstemming een rol bij de keuze om de aandacht naar na detentie te verleggen.

Ad 2. Recidive

Voor het jaar 2022 is sprake van 23% recidive. Het doel (<36%) is behaald.

In de afgelopen jaren is goed in beeld gekomen wie de harde kern vormen van de recidivisten. De begeleiding van deze personen vraagt meestal om langdurige trajecten vanwege de Multi complexe situaties; de knelpunten liggen vaak op het gebied van huisvesting, inkomen en schulden en verslavingsproblematiek.

Vrijwel alle ex-gedetineerden staan open voor (meer) begeleiding en de afgelopen jaren hebben meer dan eens bewezen dat juist de aanhoudende en persoonlijke aanpak uiteindelijk tot succes kan leiden.

De COVID maatregelen hebben veel impact gehad op de uitvoering van Nazorg en daarmee ook op de recidivecijfers. Bij vergelijking van de recidivecijfers van de periode 2013 t/m 2019 (gemiddeld 14%²⁶), is deze in 2021 opgelopen naar 25% is de impact van het moeilijk te verkrijgen contact met de casemanagers in de PI's en de beperkte bezoekmogelijkheden door (en na) de Coronamaatregelen duidelijk zichtbaar. Gelukkig zien we in 2022 weer een lichte daling naar 23%.

Ad 3 Werkafspraken met ketenpartners

Voor elke gedetineerde die tijdig aangemeld en kon worden bezocht, volgde desgewenst een persoonlijk traject met maatwerk voorbereid door het Nazorgteam, waarin ook de gemeentelijke

²⁶ Gecorrigeerd recidivecijfer.

nazorgcoördinator participeert. Voor intensieve trajecten volgde verwijzing naar het Project Reïntegratie. Hierin zijn ook de ketenpartners betrokken voor werkafspraken en samenwerking.

Er zijn problemen rondom het de informatievoorziening m.b.t. de basisvoorwaarden vanuit de PI's en het plannen van bezoeken binnen 5 werkdagen. Deze hebben een substantiële invloed op de effectiviteit van de Nazorg. Onze signalen zijn besproken met het Veiligheidshuis. Deze signalen waren ook uit andere hoeken gekomen. Hier wordt aan gewerkt.

De lokale aanpak van nazorg voor ex-gedetineerden uit Katwijk gaf ook de volgende resultaten:

- De waardering voor de aanpak van nazorg van de gemeente Katwijk door de gedetineerden zelf én het thuisfront is/ blijft positief.
- Het bezoek in de PI en de persoonlijke benadering en aanpak motiveert gedetineerden en relaties om actie te ondernemen. Tijdens de Coronamaatregelen bleek des te meer dat bezoek tijdens detentie essentieel is.
- Door de regelmatige terugkoppeling van het verloop en het volgen van de ex-gedetineerden (monitoring) kan zo nodig en eerder actie volgen om terugval te voorkomen.

De lokale aanpak voor nazorg draagt bij aan het terugdringen van recidive en het stoppen van misdaad. Dit levert positieve effecten op; zowel voor de ex-gedetineerden zelf als voor de Katwijkse samenleving.

Gelet op de positieve resultaten dankzij de inzet van nazorg blijft de eindconclusie dat het voortzetten van de huidige aanpak van nazorg zeer gewenst is.

Landelijke Monitor Nazorg

“Om de relatief hoge recidive onder ex-gedetineerden terug te dringen, wordt tijdens detentie gewerkt aan hun re-integratie. Belangrijk daarbij zijn vijf basisvoorwaarden: identiteitsbewijs, werk en inkomen, huisvesting, schulden en zorg. De monitor nazorg ex-gedetineerden beschrijft hun situatie voor en na detentie en legt relatie met strafrechtelijke recidive.”

“Twee jaar na detentie heeft bijna 50% van de nazorgkandidaten opnieuw een misdrijf gepleegd dat leidt tot contact met justitie, 27% pleegt binnen twee jaar een nieuw delict waar een (deel) onvoorwaardelijke vrijheidsstraf voor wordt opgelegd.”

Bron citaten: Infographic Monitor Nazorg ex-gedetineerden - 5^e meting – WODC, december 2018

Bijlage 1 Cijfers landelijk en lokaal

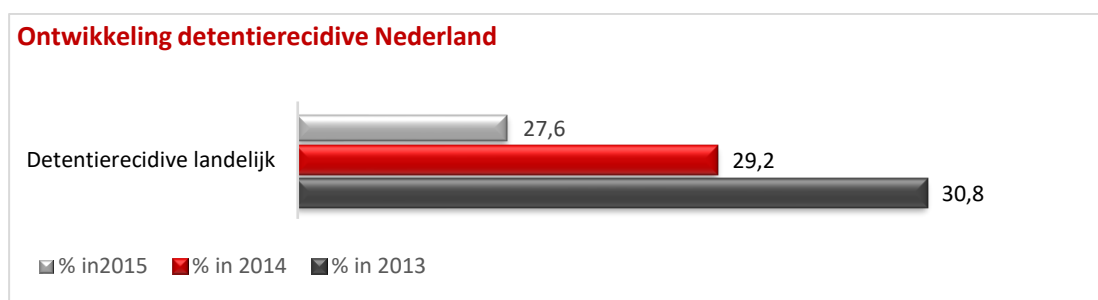
Recidive landelijk

Gemiddeld komen er landelijk per jaar 30.000 gedetineerden vrij na detentie. Volgens de Monitor Nazorg uit 2018²⁷ pleegt bijna 50% van de nazorgkandidaten²⁸ twee jaar na detentie opnieuw een misdrijf waarbij contact met Justitie volgt.

Omdat niet elk justitiecontact leidt tot een detentie zijn de cijfers van de detentierecidive, ook wel vrijheidsstrafrecidive genoemd, lager dan de algemene recidivecijfers.

De recidivecijfers zijn te raadplegen via REPRIS, een openbare webapplicatie waarbij de cijfers van verschillende dadergroepen op te vragen zijn.

In de grafiek hieronder de percentages detentierecidive in Nederland, gebaseerd op de gegevens DJI in Getal 2013-2017.

Bron: Landelijke cijfers DJI van het Ministerie, augustus 2018. Cijfers na 2015 zijn niet beschikbaar.

Recidive Katwijk

De jaarlijkse instroom van het aantal gedetineerden in Katwijk is in de afgelopen acht jaar met 28% afgenomen. Bij de start in maart 2011 ging het om 46 ex-gedeteneerden, in 2019 ging het om de instroom van 33 ex-gedeteneerden.

In de periode 2013 t/m 2019²⁹ waren er totaal 216 personen uit Katwijk in detentie. Bij 29 personen was sprake van recidive, dat wil zeggen: 14 % over een periode van zeven jaar.

Onderstaande grafiek geeft het aantal gedetineerden en het percentage detentierecidive in Katwijk weer in de periode 2015 t/m 2019.

Ontwikkeling detentierecidive Katwijk

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Geldige meldingen					30	38	34	27	41	33
Unieke personen	37	31	28	27	25	35	33	26	36	31
<i>man</i>					23	31	30	25	35	27
<i>vrouw</i>					2	4	3	1	1	4
Recidive totaal	2	2	5	2	7	5	6	3	9	7
<i>recidive zelfde jaar</i>						2	1	1	6	2
<i>recidive eerdere jaren</i>						3	5	2	3	5
Recidivecijfer	50%	5%	6%	18%	7%	28%	18%	12%	25%	23%

27 Bron: Monitor Nazorg, 5e meting, 12-2018 van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum

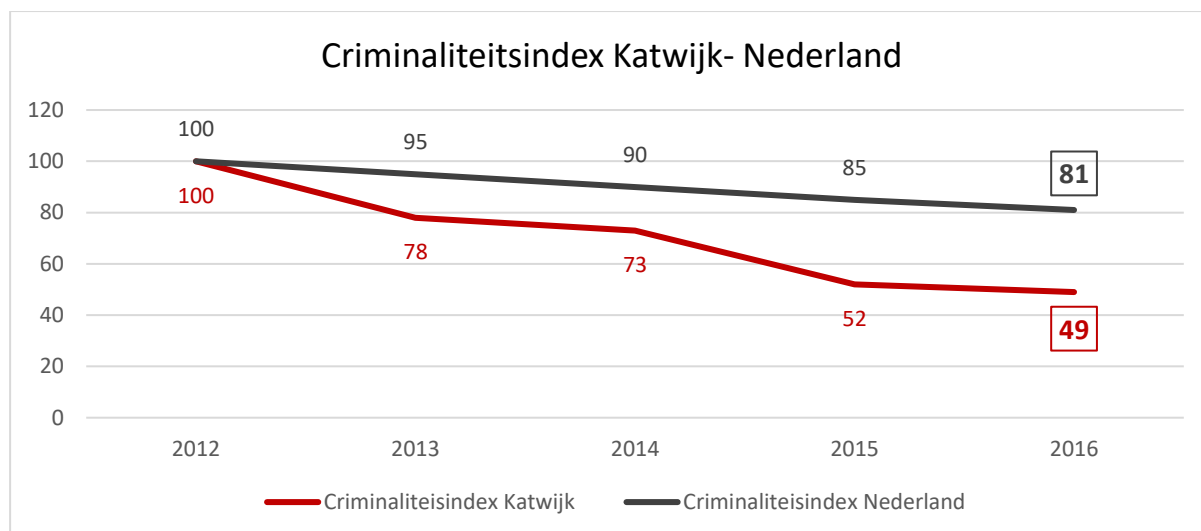
In 2019 maakte het WODC bekend de berekeningen door te ontwikkelen zodat er betere voorspellingen kunnen volgen. Uit onderzoek (Tollenaar 2018) bleek namelijk dat voor een stabiele voorspelling van het gemiddelde aantal recidivezaken het nodig is om een minimale follow-up tijd van vier jaar te hanteren. i.p.v. twee jaar.

28 Omdat niet alle (ex-)gedetineerden tot de doelgroep van het nazorgbeleid horen, bijvoorbeeld volwassenen zonder verblijfstatus, gebruikt het WODC sinds 2018 de naam 'nazorgkandidaten' in plaats van '(ex-)gedetineerden'.

29 De periode maart 2011 tot en met december 2012 is vanwege de pilotfase niet meegenomen in de aantallen.

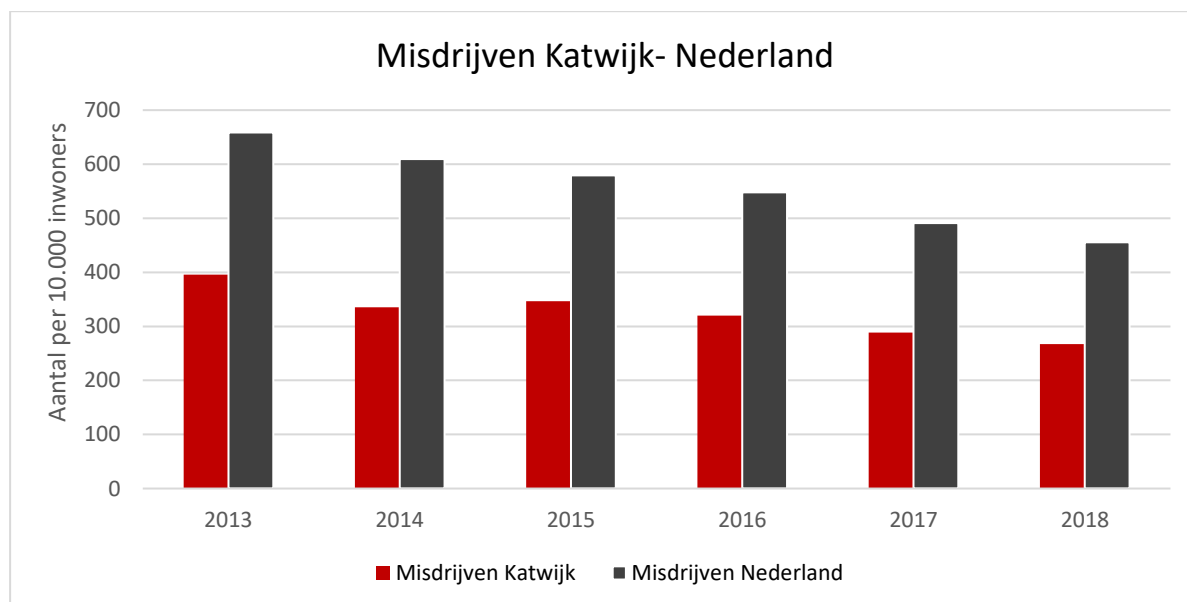
Criminaliteitsindex Katwijk- Nederland

De criminaliteitsindex³⁰ van het CBS geeft een maat voor sociale veiligheid en is onder andere gebaseerd op de Veiligheidsmonitor³¹. Het uitgangspunt is de situatie in 2012 met de waarde van 100. Hoe lager het cijfer in de jaren daarna, hoe sterker de verbetering ten opzichte van 2012. In de grafiek hieronder de maat van Katwijk in vergelijking met Nederland.

Misdrijven Katwijk- Nederland

Het CBS registreert het aantal misdrijven, zoals strafbaar gesteld in het Wetboek van Strafrecht en bijzondere wetten, zoals de Opiumwet, de Wegenverkeerswet en de Wet Wapens en munitie. Hieronder de grafiek van het aantal misdrijven in Katwijk in vergelijking met Nederland³².

30 Bron: CBS - Tabellen geregistreerde criminaliteit en diefstallen, Veiligheidsmonitor, eigen bewerking.

31 De Veiligheidsmonitor 2017 (VM), uitgevoerd in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid door het Centraal Bureau voor de Statistiek, is een tweejaarlijks bevolkingsonderzoek naar veiligheid, leefbaarheid en slachtofferschap. In 2018 vond geen onderzoek plaats. Met de VM wordt op eenduidige wijze cijfers verkregen over de subjectieve en objectieve veiligheid op zowel landelijk, regionaal als (beneden)lokaal niveau.

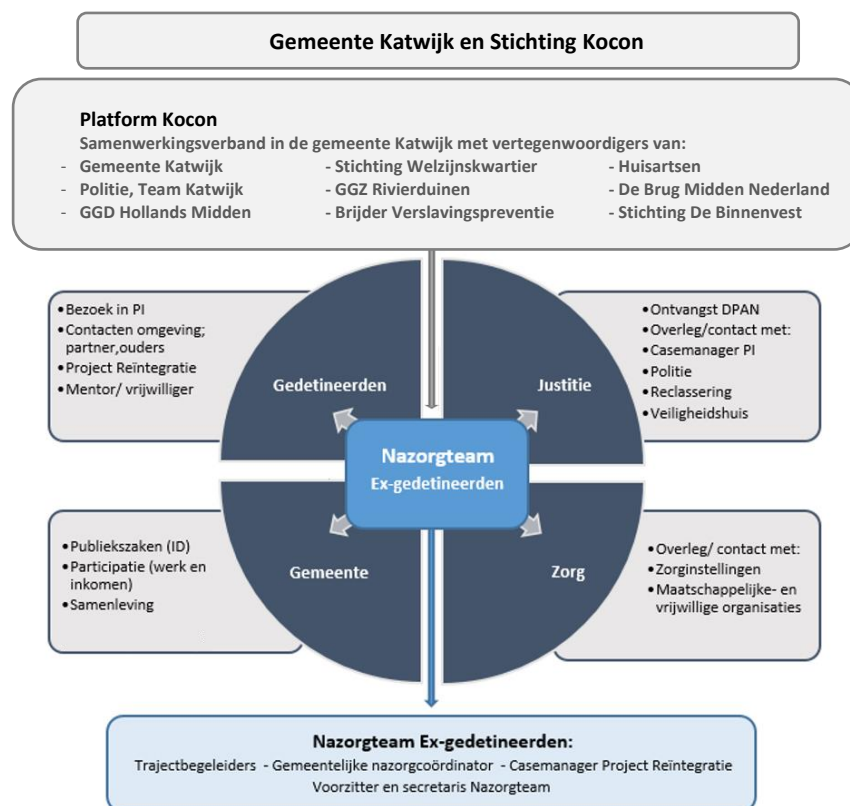
32 Bron: CBS Criminaliteit 2018

Bijlage 2 Organisatie en werkwijze Nazorg Gemeente Katwijk

Het onderstaande schema geeft weer hoe de verantwoordelijkheden liggen voor wat betreft de inzet vanuit Kocon in nauwe samenwerking met de gemeente Katwijk. De eindverantwoordelijkheid ligt in handen van het bestuur van Stichting Kocon.

Stichting Kocon (rechtspersoon) heeft zelf geen personeel in dienst, maar brengt deze onder bij de samenwerkingspartners van Platform Kocon. De twee trajectbegeleiders Nazorg (ieder 14 uur per week) zijn bij Stichting Welzijnswartier ondergebracht, het casemanagement van het Project Reïntegratie (28 uur per week) is aangehaakt bij de GGZ-instelling De Brug.

Schema met overzicht van een (deel) van de betrokken partners bij Nazorg ex-gedetineerden Katwijk

Nazorgteam

Uitwisselen en afstemmen van de aanpak op klantniveau is het belangrijkste doel van het Nazorgoverleg dat tweewekelijks plaats vindt. Daarnaast vindt extra overleg plaats voor het bespreken van het werkdocument of andere zaken die de aandacht vragen. De afspraken worden bijgehouden in een actielijst en in een klantoverzicht. Waar nodig vindt terugkoppeling plaats over de voortgang. Ook het overzicht met de Injus-meldingen is een vast agendapunt.

Samenstelling Nazorgteam

Albert van der Plas	Voorzitter (vrijwilliger Kocon)
Kees Harteveld	Trajectbegeleider (Welzijnswartier)
Marijke van der Plas	Trajectbegeleider (Welzijnswartier)
Eric van der Horst	Nazorgcoördinator (gemeente Katwijk)
Marga van Nieuw Amerongen	Casemanager van het Project Reïntegratie (De Brug)
Marika van Vels	Secretaris (Welzijnswartier)

Coördinator nazorg gemeente Katwijk

De coördinator nazorg van de gemeente houdt de detentiemeldingen bij, verifieert de gegevens en vult ze aan. Daarna zorgt de coördinator ervoor dat de trajectbegeleiders de nieuwe en gewijzigde meldingen ontvangen, zodat zij hierop actie kunnen ondernemen. De coördinator heeft daarnaast kennis van sociale verzekeringswetten, gemeentelijke diensten en voorzieningen en initieert de contacten met medewerkers van de gemeente. Hierdoor zijn gemeentelijke afspraken en informatie snel beschikbaar.

Trajectbegeleiders

De belangrijkste taken voor de trajectbegeleiders die de gedetineerden namens de gemeente Katwijk een bezoek brengen in de gevangenis, liggen op het gebied van de inventarisatie (de vijf basisvoorwaarden), het bieden van praktische ondersteuning, contacten met het thuisfront en hulp/bemiddeling naar verschillende instanties en de gemeente. Bijvoorbeeld het (mee)regelen van afspraken voor de aanvraag van een ID tijdens een verlof, een aanvraag voor een DigiD, een afspraak met een klantmanager van het Team Participatie en Inkomen van de gemeente Katwijk en/ of de koppeling met de casemanager van het Project Reïntegratie. Daarnaast spelen zij een belangrijke begeleidende rol voor bewoners in de Instapwoning.

Casemanager Project Reïntegratie

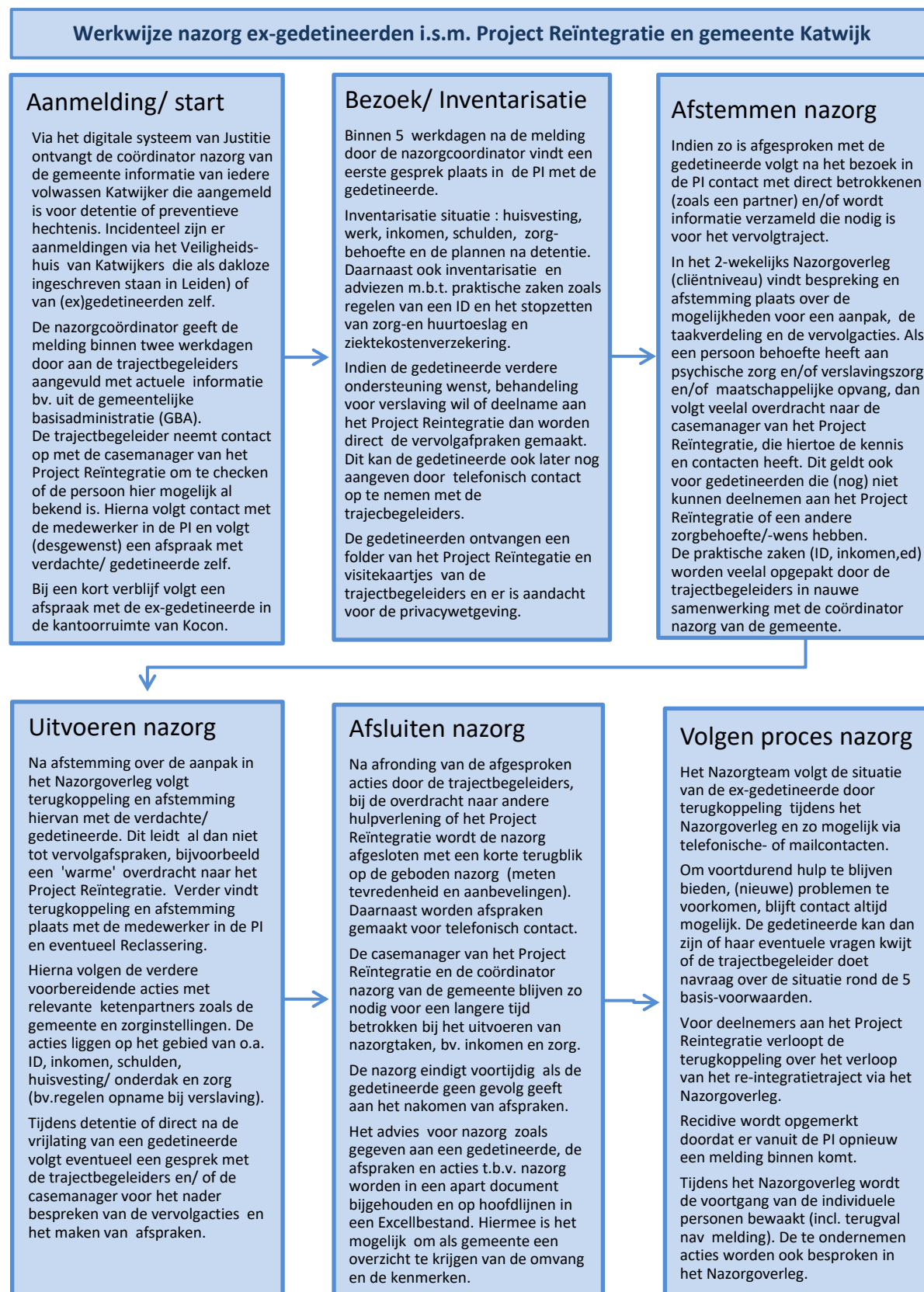
De casemanager van het Project Reïntegratie richt zich op de zorginhoudelijke taken en adviezen. Daar waar het duidelijk is dat een zorgtraject nodig is na vrijlating, verwijzen de trajectbegeleiders een ex-gedetineerde door naar de casemanager. De casemanager gaat vervolgens aan de slag met het vervolg en voert het voorbereidende werk hiervoor uit. Zoals het afnemen van een intake voor zorg, contacten met zorginstellingen voor opvang, een interne opname of bemiddeling naar ambulante behandeling.

Werkdocument

Het Werkdocument is een dynamisch document, onder andere als gevolg van de voortdurend wijzigende wet- en regelgeving, en wordt telkens bijgesteld. De nazorgcoördinator van de gemeente houdt hierin de wijzigingen bij en ziet erop toe dat het document bij wijzigingen in het nazorgoverleg wordt besproken. Deze manier van werken heeft als bijkomend voordeel dat de aanpak en afspraken overdraagbaar zijn.

Werkwijze

De werkwijze is in de praktijk nader ontwikkeld. De huidige werkwijze is hieronder in schema weergegeven.

Bijlage 3 Achtergrondinformatie

In juli 2009 ondertekenden het Ministerie van Justitie en de gemeenten het ‘Samenwerkingsmodel Nazorg volwassen (ex-)gedetineerde burgers’ met een omschrijving van de wederzijdse taken op het gebied van nazorg aan (ex-) gedetineerden.

Kortweg komt het erop neer dat vanaf 2009 Justitie verantwoordelijk is voor de nazorg binnen de gevangenis en de gemeente daarbuiten. De acties die hiervoor worden uitgezet, dienen op elkaar aan te sluiten en worden bij voorkeur tijdens de detentieperiode opgestart.

Binnen alle Penitentiare Inrichtingen (PI) zijn casemanagers aangesteld die de gedetineerden na binnenkomst screenen op basis van vijf basisvoorwaarden en de hulpvragen in kaart brengen. Deze informatie koppelen zij terug naar de gemeenten via een digitaal meldingssysteem met de bedoeling dat de gemeenten hier, zo nodig en mogelijk, actie op ondernemen.

Uit landelijke voorbeelden en onderzoek kwam naar voren dat ex-gedetineerden gebaat zijn bij persoonlijke begeleiding in hun nazorgtraject. Wanneer zij hulp krijgen bij het regelen van zaken en hulp bij het aanpakken van problemen, zoals verslaving, vermindert de kans dat een ex-gedetineerde terugvalt in zijn of haar oude (criminele) gedrag.

In september 2009 werd bekend dat de centrumgemeenten in 2010 en 2011 tijdelijk extra middelen van het Rijk zouden krijgen voor de vormgeving van de nazorgcoördinatie. De gemeente Katwijk sprak diverse malen met centrumgemeente Leiden over de inzet van deze Rijksmiddelen voor de regio Zuid-Holland Noord, waartoe Katwijk behoort. Een concrete uitwerking van een regionale coördinatie van de nazorg (via het Veiligheidshuis Leiden) liet op zich wachten. De gemeente Katwijk besloot niet langer te wachten en zette in op lokale coördinatie en aanpak van de nazorg.

In juni 2010 gaf de gemeente Katwijk met de notitie ‘Sluitende aanpak Nazorg (ex-)gedetineerden gemeente Katwijk’ een aanzet voor de lokale aanpak van de nazorg. Naar aanleiding van deze notitie en de ervaringen vanuit het Project Reïntegratie bood Stichting Kocon in december 2010 aan om de nazorg lokaal in te vullen in plaats van diensten bij de Reclassering in te kopen, zoals aanvankelijk werd voorgesteld. De beoogde aanpak beschreef Stichting Kocon in de notitie ‘Pilot nazorg ex-gedetineerden Katwijk’.

Het aangepaste voorstel van de gemeente met als onderdeel de uitvoering van een tweejarige pilot zoals voorgesteld door Kocon werd op 3 maart 2011 door de gemeenteraad goedgekeurd. De gemeente Katwijk en Kocon spraken af om samen op te trekken in de verdere uitwerking van de nazorg aan (ex-)gedetineerden. Uitgangspunt hierbij was om (ex-)gedetineerden individuele ondersteuning te bieden bij praktische regelzaken en hulp op het gebied van huisvesting, ID, inkomen/ schulden, zorg en werk. In maart 2011 startte de pilot en na een succesvol verloop werd in 2013 besloten om dit structureel voort te zetten.

Jeugdige ex-gedetineerden

In de brief aan het gemeentebestuur in december 2012 gaf Kocon aan een meerwaarde te zien in het bezoeken van jeugdige gedetineerden (12 tot 18 jaar) in de jeugdgevangenis en in samenwerking van de betrokken ketenpartners nadere invulling te geven aan de nazorg van jongeren. De wens hierbij was ook om de niet-veroordeelde jongeren in een gezamenlijke aanpak te betrekken omdat deze eveneens vatbaar zijn voor recidiverend gedrag.

Op 2 mei 2013 vond een netwerkbijeenkomst plaats met alle betrokken partijen, zoals de Jeugdreclassering, de Raad voor de Kinderbescherming en de PI Teylingereind, waarin de keten van nazorg werd besproken evenals de mogelijkheden voor samenwerking.

Tijdens deze dag werd duidelijk dat de jeugdreclassering op grond van de wet de aangewezen instantie is om het traject van een jeugdige die uit een penitentiare instelling komt te begeleiden. De jeugdreclassering heeft voor vrijlating de taak om met de jongere en begeleiders een traject af te spreken en dit traject vervolgens te begeleiden.

Een meerwaarde werd wel gezien in het uitbreiden van de contacten naar het Nazorgteam in Katwijk en de afspraak was dat hier waar nodig ook een beroep op gedaan zou worden.

Omdat de nazorg voor jeugdige ex-gedetineerden formeel geen gemeentelijke taak was, is besloten om vanuit het Nazorgteam vooralsnog geen vervolgacties te ondernemen om meer samenwerking tot stand te brengen. De inwerkingtreding van de Jeugdwet (1 januari 2015) leverde geen wezenlijke verandering in dit standpunt op. Immers de verantwoordelijkheid voor alle jeugd ligt weliswaar bij de gemeente, maar de begeleiding en nazorg van ex-gedetineerde jeugd is exclusief bij gecertificeerde instellingen neergelegd.

Trajectberaad 12 tot 18-jarigen

De aanbeveling van Kocon om (meer) aandacht te geven aan de nazorg van jeugdige gedetineerden van 12 tot 18 jaar die kortstondig in jeugddetentie verblijven, kreeg minder aandacht dan vooraf werd verondersteld. Enerzijds vanwege het geringe aantal jongeren uit Katwijk dat in detentie komt (7 in 2017, 2 in 2018, 3 in 2019 en 1 in 2021) en anderzijds vanwege de gesloten setting waarin dit gebeurt. Samenwerking met ketenpartners als de Raad voor de Kinderbescherming en de gecertificeerde instellingen, waaronder Jeugdbescherming West (voorheen Bureau Jeugdzorg) die werkzaam zijn met jeugdige gedetineerden bleek achteraf niet zo vanzelfsprekend te zijn.

In het Trajectberaad worden jongeren besproken die in een justitiële jeugdinrichting verblijven. Aanvankelijk waren de verwachtingen over deelname van de gemeente Katwijk aan het Trajectberaad hoog. Dit is immers het formele overleg waarbinnen de aandacht voor nazorg een belangrijke plek zou hebben. In de praktijk viel deze deelname en de opbrengst hiervan tegen; het aantal jongeren (uit de gehele regio Leiden) dat besproken wordt binnen dit overleg is zo groot dat er nauwelijks tijd is om de situatie van een jongere goed door te spreken. Feitelijk wordt gemonitord /gecheckt wat de stand van zaken is. Slechts in een enkel geval wordt een jongere besproken; overigens is de jongere dan ook zelf aanwezig.

Sinds 2017 ontving de gemeente Katwijk geen uitnodigingen meer voor het Trajectberaad. De nazorgcoördinator kan alleen deelnemen aan het Trajectberaad als er een minderjarige Katwijker besproken wordt waarvan het Veiligheidshuis/ Raad voor de Kinderbescherming het van belang acht dat een vertegenwoordiger van de gemeente Katwijk aanwezig is.

In 2018 stelde het Nazorgteam deze kwestie aan de orde bij het Veiligheidshuis; de discussie hierover kreeg in 2019 een vervolg met een positieve uitkomst: de Raad van de Kinderbescherming geeft alle detenties van Katwijkse jongeren door aan de Nazorgcoördinator van de gemeente, waarop de trajectbegeleiders van het Nazorgteam een bezoek kunnen brengen aan de desbetreffende jongere in detentie.